

Po desetdnevnem uradnem obisku je premier Džuanda odpotoval iz Jugoslavije — Podpredsednik Kardelj je priredil visokemu gostu poslovilno kosilo na Brionih.

Predsednik republike Josip Broz Tito je sprejel na Brionih premiera indonezijske vlade Džuando Kartavidžajo

Predsednik Tito in premier Džuanda sta odgovarjala na vprašanja jugoslovanskih in indonezijskih novinarjev

Premier Džuzanda je menil, da so sedanji pogovori: nadaljevanje prejšnjih pogovorov med državniki obeh držav in da so bili ti pogovori prisilni in odkriti. Ko je poudaril, da niti Jugoslavija niti Indonezija ne pripadata nobenemu bloku, je nadaljeval: »V političnih vprašanjih je med nami mnogo podobnosti in skupnih pogledov, kar pa zadeva gospodarske odnose med obehma državama, obstajajo velike možnosti za tesnejše sodelovanje na tem področju.«

Premier Džuanda je dejal, da je med obiskom skušal dobiti čim boljše pogoje za organizacijo jugoslovanskega gospodarstva, ki bi bila lahko koristna za reševanje gospodarskih, socialnih in drugih vprašanj v Indoneziji. »Tudi mi v Indoneziji — je dejal Džuanda — si prizadevamo, da bi ustvarili socializem v gospodarskem in upravnem smislu.«

Premier Džuanda je dalje izjavil, da je Indonezija — prav tako kot Jugoslavija — pripravljena sprejeti pomoč in posojila od vsake države, toda brez kakršnihkoli pogojev. Posebno je poudaril vlogo OZN pri razvoju gospodarsko zaostalih držav in dejal, da bi morala ta organizacija posvetiti temu vprašanju posebno pozornost.

Ko je govoril o svojih vtisih s poti po Jugoslaviji, je posebej omenil železarno v Zenici, hkrati pa poudaril, da ga je zelo zanimalo upravljanje v posameznih tovarnah. Dejal je, da sedanjo organizacijo upravljanja v gospodarstvu omogoča naš politični sistem. Po njegovem mnenju, je ta oblika organizacije upravljanja praktična in ustreza našim pogojem. Premier Džuanda je dalje povedal, da so informacije, ki jih je dobil o jugoslovanski investicijski politiki, dragocene, ker se Indonezija prav zdaj trudi, da bi pospešila svoj gospodarski razvoj.

Predsednik Tito je v odgovor na neko vprašanje izjavil, da še ni natanko določen datum njegovega obiska v Indoneziji, pač pa da se bodo o tem naknadno sporazumeli z indonezijsko vlado in predsednikom Sukarnom.

Ko je govoril o možnosti za trgovinsko izmenjavo med obema državama, je predsednik Tito pripomnil, da jugoslovsanska podjetja in trgovci še ne poznajo dovolj indonezijskega tržišča. Obstajajo velike možnosti za povečanje trgovine, ker ima Indonezija na primer kavčuk, nafto, kositer in vrsto drugih industrijskih surovin in proizvodov, ki jih potrebujejo naša industrija in država. Z druge strani ima Jugoslavija velike možnosti za zadovoljevanje potreb indonezijskega tržišča. »Ni neznano, da gradimo ladje za Indonezijo in obstajajo možnosti za izvoz razne investicijske opreme. Indonezija se razvija in bo vsekakor potrebovala jugoslovanske industrijske proizvode.

sko s področja lepovedstva kot s področja znanosti in tehnike». V svojih nadaljnjih besedah je podpredsednik Čolaković naglasil potrebo trajne skrbi za kakovost knjig in odstranjevanje pomanjkljivosti, kar šna je na primer visoka cena, ki je posebej pri šolskih učbenikih. Predmet upravičene kritike naše javnosti.

Domáci razstavljavci so na letošnjem sejmu prikazali bogate delovne narfte, umetniško zelo opremljene in tehnično že

Nesoglasja v pogovorih med Dullesom in Čangkajškom — Ameriške vojne ladje bodo spet spremljale konvoje s Formoze

Beogradu, med katerim se to sestale s člani našega Zdru-
ja založnikov.

na največjo nevarnost za mir na Daljnem vzhodu. Po njegovih besedah bi bilo lahko preprečiti ta spopad, če bi imela LR Kitajska svojega delegata v OZN.

Sejem je odprl podpredsednik zveznega izvršnega sveta tov. Čolaković

«Nesporno je v poslednjih desetih letih naša založniška dejavnost izredno napredovala,» je dejal podpredsednik Čolakovič. «Nikoli prej se pri nas ni tiskalo toliko del domačih in tujih pisateljev, kakor v tem obdobju. Naše založbe se trudijo, da bi našim bralcem posredovale številna dela iz svetovne literature, tako s področja leposlovja kot s področja znanosti in tehnike.»

Dročica znanosti in tehnike.«
V svojih nadaljnjih besedah je
podpredsednik Colaković na-
kaval potrebo traine skrb za
kakovost knjig in odstranjeva-
nje pomanjkljivosti, karžna je
na primer visoka cena, ki je
posebej pri šolskih učbenikih.
Predmet upravičene kritike naše
izdavnosti.

Domači razstavljavci so na
tožnjem sejmu prikazali bo-
ste delovne načrte, umetniško
po opremljene in tehnično že

Letošnji knjižni sejem je po

Podpredsednik zveznega izvršnega

a sveta Rodoljub Čolaković na
nižnjega sejma v Beogradu.

otvoritvi III. jugoslovanskega

Indonezija se razvija in bo vsekakor potrebovala jugoslovanske industrijske proizvode.

Podpredsednik zveznega izvršnega sveta Rodoljub Colaković na otvoritvi III. jugoslovanskega knjižnega sejma v Beogradu.

MILKO GORSIČ O KONGRESU ZA TELESNO KULTURO

Telesna kultura potrebna človeku in družbi

Pred kongresom za telesno kulturo v Beogradu je naše uredništvo zaprosilo za kratek razgovor predsednika republiške komisije za telesno kulturo pri izvršnem svetu LRS Milka Gorsiča, ki se je našemu prošnji odzval in takole odgovoril na zastavljena vprašanja:

Kakšen poglobljen pomen pripisujete kongresu za telesno kulturo?

Med številnimi poboljšanimi v delu telesne kulture, ki si jih postavljajo sklicatelji kongresa, se mi zdi najvažnejše, da postane telesna kultura kot dejavnost, ki naj služi človeku in družbi ter njunim potrebam. Iz tega pa sledi, da bi morala naša telesna kultura bolj kot doslej skrbeti za poboljšanje zdravstvenega stanja vsega prebivalstva in pomagati, da bi se naši ljudje lahko v prostem času na zdrav način odpočili. Na kongresu bo prvič resno postavljen pred našo javnost problem rekreacije delovnega človeka. Treba bo najti pot, da bo le-ta omogočena delovnemu človeku brez vrste težav, ki so danes večkrat ovira za tako izživiljanje. Po napornem delu, ki ga terja današnji čas, je obnavljanje telesne in duševne delovne potence nujna potreba. V bodoče naj bi posebno komuna skrbela za tovrstno dejavnost.

Druga važna tendenca, ki se kaže v predkongresni razpravi je v tem, da delo na področju telesne kulture postavimo kot družbeni problem, torej ne le kot nalogo posameznih telesnovzgojnih organizacij, marveč kot področje, ki ga morata obravnavati tudi javnost in družba. Družba ga naj s financiranjem tudi usmerja, predvsem glede na potrebe delovnega človeka. Znanje je, da so v nekaterih naših telesnovzgojnih organizacijah še vedno močne tendence po zaprtosti in klubštvu, ali pa te organizacije tega pojmujejo telesnokulturno delo, kar ovira množično telesnovzgojno udejstvovanje državljanov. Tako stanje ojačuje v športu usmeritev izključno na vrhunski šport. Na kratko: naše delo hočemo na kongresu čim bolj približati potrebam sodobnega človeka in naše skupnosti.

Seveda pa delo v telesni kulturi pri tem ne sme postati v pretežni meri državna domena. Zavedati se moramo, da je uspeh na tem področju odločno odvisen od pobude razpoložanja in potreb ljudi in bi vsaka togost pomenila korak nazaj. Veliko prostovoljno delo, ki ga danes opravljajo delavci na polju telesne kulture, moramo še bolj razviti in mu tudi v praksi dajati priznanje kakor vsakemu drugemu javnemu delu.

Velik pomen pripisujemo tudi poboljšanju telesne vzgoje v šolah, ki naj bo povezana z izvenskolsko telesnovzgojno aktivnostjo učencev. Šola naj da mladini že v rani mladosti osnovne temelje telesne vzgoje in naj ji priznava potrebo po telesnovzgojnem udejstvovanju v kasnejšem življenju.

Kaj sodite o stopnji, ki jo je doslej doseglo družbeno upravljanje na tem področju? Ali so se v Sloveniji okrajni in občinski sveti za telesno kulturo organizirali, ali ne?

Družbeno upravljanje na področju telesne vzgoje se ni doseglo stopnje, ki bi si jo želeli. V društvih in klubih večkrat odločajo odbori, ne da bi pri tem vprašali za mnenje članstva, ki bi lahko izrazilo svoje potrebe in želje. Delo naših organizacij ni dovolj usmerjeno na množičnost in zadovoljevanje potreb članstva in našega delovnega človeka po ohranitvi telesne kondicije in zdravja. Naše delo bo brez dvoma napredovalo, če bo kongres naši javnosti dovolj predložil, da naj telesnovzgojno delo služi predvsem potrebam našega delovnega človeka in bodo to smer v vsakdanjem delu podprli tudi družbeni organi in članstvo telesnovzgojnih društev.

Okrajni sveti so se večinoma že uveljavili. V svojem delu že rešujejo vsesobne probleme na svojem področju, posebno pa nalogo povezovanja in sodelovanja vseh telesnovzgojnih organizacij (lep primer — okrajni festival v Kopru). Občinski sveti so po večini na poti uveljavljanja. Naloga teh svetov so glede na strukturo naše družbe najpomembnejše. Mnogo je odvisno od tega, če znajo svoje delo tako zastaviti, da priznava pravilnost njihovih postavk tudi javnost, ki jim da v takih primerih potrebno podporo. Za veliko pomanjkljivost pa imam, da ponekod sveti nimajo možnosti, da bi dajali tehne predloge pri razdelitvi — večinoma majhnih — sredstev, ki so jih ljudski odbori namenili telesni kulturi. Priklajamo, da bodo sklepi kongresa dvignili pomen in pristojnosti družbenih organov v telesnovzgojnem delu, s čimer bo stor-

jen nadaljnji korak k uveljavitvi svetov.

Kateri so po Vašem mnenju največji problemi telesne kulture v naši republiki?

Pri nas smo probleme, ki bo o njih razpravljali kongres resno našli: obstoja sodelovanja Partizana in Sportne zveze, telesno-kulturno delo se vse bolj obrača k množicam in podobno. Obvezna šolska telesna vzgoja je še vedno problem, prav tako pa tudi aktivno in množično udejstvovanje mladine, posebno v industrijskih sredstvih. Materialne težave gotovo prispevajo delež k takemu stanju. Ena največjih pomanjkljivosti v telesnovzgojnem delu v naši republiki pa je pomanjkanje kadrov — vaditeljev, trenerjev, učiteljev telesne vzgoje itd., ki bi telesnovzgojno delo pojmovali v smislu predkongresne razprave. Mislim, da prav ti kadri nosijo največjo težo dela na svojih ramenih. Od njihove poštovitosti pri delu in njihovega pojmovanja telesnovzgojne dejavnosti pa so v mnogem odvisni naši nadaljnji uspehi.

Kmetijske zadrugе naj skrbijo za razvoj vseh gospodarskih delavnosti na vasi

Pregled združnih uspehov v letu 1957 in v prvem polletju letos

BEograd, 22. okt. (Tanjug). — Včeraj je bil v Beogradu II. plenarni sestanek upravnega odbora Glavne zadrugne zveze Jugoslavije, ki so mu poleg članov upravnega odbora ter predsednikov okrajnih in združnih zvez iz vse države prisostvovali tudi predstavniki zvezne ljudske skupščine Petar Stambolić, podpredsednik zveznega izvršnega sveta Mijalko Todorović in član zveznega izvršnega sveta Slavko Komar.

Na dnevnem redu je bila analiza poslovanja združnih organizacij po zaključnih računih za leto 1957 in rezultatih v prvem polletju leta 1958.

O poslovanju združnih organizacij je poročal predsednik Glavne zadrugne zveze Jugoslavije Paško Romac. V začetku se je bavil z nalogami združnih organizacij na podlagi resolucije zvezne ljudske skupščine in programa ZKJ, po katerih naj bi zadrugе postale velika socialistična podjetja. V nadaljevanju je med drugim dejal, da je eno izmed najbolj zapletenih vprašanj kmetijskih združb uvajanje raznih poslovnih odnosov z individualnimi kmetovalci. Poudaril je, da uvajanje kooperativnih odnosov med kmetijskimi združbami in individualnimi kmetovalci samo v poljedelstvu ne pomeni mnogo za izpremembo družbenih odnosov na vasi in da je

treba stremeti po razvijanju vseh gospodarskih odnosov. Le tako se lahko rešujejo bistveni problemi vasi. Omenil je, da je treba zaradi omogočanja vsestranskih kooperativnih odnosov z individualnimi kmetovalci krepko razvijati živinorejo, prašičerejo, ovčarstvo in prerinarstvo ter vzporedno z razvojem teh delavnosti pospeševati predelavo kmetijskih pridelkov.

Taka delavnost kmetijskih združb je razvila celotno gospodarstvo vasi in ustvarila perspektivo za nadaljnji uspešen razvoj socialističnih odnosov.

Kmetijske zadrugе bi morale sestavljati dolgoročne načrte, da bi se lahko pojavile na trgu kakor vse druge gospodarske

organizacije z določenimi količinami tržnih presežkov pšenice, koruze, mesa, mleka, povrtnine itd. po določenih cenah. Potem bi ne imeli več za drug v klasičnem smislu, temveč novo družbeno organizacijo, kateri bi se prilagajevali tudi načrti komune. Paško Romac je izrazil mnenje, da bi morala komuna z investicijami usmerjati kmetijsko gospodarstvo. Pri tem ne bi smeli gledati samo na konjunkturo, temveč bi morali skrbeti za zaposlitev delovne sile, ki postaja odveč v poljedelstvu zaradi uvajanja mehanizacije obdelave.

Nadalje je Paško Romac dejal, da bodo kmetijske zadrugе sposobne akumulirati šele potem, ko bodo razvile vse delavnosti kmetijske proizvodnje, za kar pa jih je treba materialno in kadrovsko usposobiti. Ne glede na materialne možnosti pa se je treba takoj lotiti ustanavljanja takih popolnih združb, čeprav na ožjem področju. Kot primer take zadrugе je navedel kmetijsko zadrugo v Kikindi, ki je razvila razne delavnosti in tako zaposlila veliko število kmetovalcev, ki so oddali svojo zemljo v kooperacijo. Ta zadruga zaposluje danes okoli 800 delavcev in uslužbencev, v prihodnjem letu pa jih namerava zaposliti še 500. Ob pomoči političnih organizacij in sodelovanju potrebnih strokovnjakov bo ta zadruga v kratkem postala soliden gospodarski kombinat, ker ima že danes v svojih skladih okoli pol milijarde dinarjev.

Ko je govoril o rezultatih združnih organizacij, je Paško Romac zlasti opozoril na povečanje števila članov v združbah za 101.500 gospodarstev, poudaril pa je, da se vedno mnogo gospodarstev ni včlanjenih v kmetijske zadrugе. V nekaterih krajih menijo, da ni važno povečanje števila članov, temveč samo razvijanje kooperacije, kar pa je napačno. Paško Romac se je predvsem bavil s povečanjem materialnih sredstev in je opozoril na enostransko strukturo osnovnih sredstev zadrug, iz česar izvira tudi njihova enostranska delavnost. Okoli 80% osnovnih sredstev kmetijskih združb je bilo v letu 1957 v gradbenih objektih in strojih, medtem ko so živina in prevozna sredstva zelo majhna postavka. Izmed skupnih investicij v letu 1957 je bilo največ sredstev porabljenih za mehanizacijo in se je ta težnja nadaljevala tudi letos.

Ob koncu je Paško Romac govoril o poslovanju združnih poslovnih zvez in je poudaril kot negativno, da prevzamejo poslovne zveze od kmetijskih združb obrate, ki so nujni za razvoj zadrug. Čeprav pa so poslovne zveze še mlade in nezare, so organizirale obsežno delavnost, zelo koristno za kmetijske zadrugе. Potrebno bi bilo urediti status poslovnih zvez, od česar je odvisna njihova nadaljnja delavnost za napredek kmetijske proizvodnje. Omenil je zamisel o ustanavljanju velikih poslovnih združb po gospodarskih panogah. Kjer imajo n. pr. klavnico, bi se mogli n. pr. združiti v istem poslovnem združenju živinoreje in predelovalci mesa, podobna združenja pa bi lahko ustanovili tudi v sladkorni industriji, v mlinski industriji itd.

Paško Romac je zlasti ugodno ocenil delavnost republiških poslovnih zvez pri izvozu kmetijskih pridelkov. Nekatere poslovne zveze v Srbiji in Vojvodini so od razlike v ceni na tujih trgih vrnilo združnim organizacijam več milijard dinarjev, ki so jih nato zadrugе koristno uporabile za napredek proizvodnje.

Svečana premiera filma »4 km na uro« v Ljubljani
Ljubljana, 22. oktobra. Danes zvečer je bila v kinu »Vik« svečana premiera prvega domačega cinemascope filma »4 km na uro«. Predstavitelj se je tudi režiser in glavni igralec in bil deležni toplega aplavza. Film bodo te dni vrteli v kinu »Vik« in tako se začneja njegova pot po Sloveniji. Podrobnosti bomo o njem še poročali.

Nad 400 novih stanovanj v Puli
Na območju vse Istre, zlasti v Puli, Labinu, Umagu in Rovinju bodo v komunalno stanovanjsko graditve vložili precejšnja sredstva. Do konca letošnjega leta bodo v Puli zgradili 420 stanovanj, v naslednjih mesecih pa nadaljnjih 200, večidel dvosobnih. V Puli pa vlagajo precejšnja sredstva tudi v komunalne dejavnosti. Tako bodo letos rešili problem elektrifikacije toka z zgraditvijo in rekonstrukcijo trafostoj ter drugih električnih naprav. Dobre napredke tudi gradnja vodovoda. Da bi bili stroški pri graditvi vodovoda kar najmanjši, bo pri kopanju sodelovala tudi mladina ter člani Socialistične zveze.

Proračunski izdatki naj ne presegajo dohodke
Beograd, 22. okt. (Tanjug). V razpravi o izpolnjevanju zveznega proračuna v prvih šestih mesecih letos in o predlogu zakona o zaključnem računu za leto 1957 so člani proračunskega odbora zveznega zbora zvezne ljudske skupščine ugotovili, da dohodki v letu 1957 in v prvi polovici leta 1958 niso dosegali, kakor je bilo predvideno. Izrazili so mnenja, da kaže to na potrebo po podrobnejšem proučevanju dotoka dohodkov. Obenem so ljudski poslanci mnenja, da je treba izdatke v zveznem proračunu planirati po dejanskih dohodkih. To pomeni, da izdatki ne bi smeli planirati po vseh zahtevah, temveč po razpoložljivih sredstvih. Omenili so tudi, da bi lahko nekatere zahteve odgodili brez večje škode za nadaljnji razvoj posameznih služb.

V zvezi s tem so v odboru poudarili, da je treba sistem proračuna obravnavati v celoti in da je treba upoštevati ugotovljene slabosti zlasti pri razpravljanju o predlogu proračuna za leto 1959.

Proračunski odbor zbora proizvajalcev je dopolnilo podrobno razpravljati o predlogu zakona o zaključnem računu za lansko leto.

Oba odbora bosta nadaljevala svoje delo jutri dopoldne, ko bodo zastopniki važnejših ustanov, ustanov s samostojnim financiranjem in nekaterih združbenih organizacij obrazložili svoje proračunske izdatke v preteklem letu.

S SEJE SVETA ZA KULTURO IN PROSVETO LRS

Pregled dela in nalog

Ljubljana, 22. oktobra. Svet za kulturo in prosveto je imel dopoldne svojo drugo redno sejo. Na dnevnem redu je bilo poročilo Sekretariata za kulturo in prosveto za leto 1957-58. Poročilo naj bi dalo pregled nad dejavnostjo posameznih zavodov in ustanov na podlagi razpoložljivih sredstev v letošnjem letu in naj bi z navedbo delovnih načrtov hkrati utemeljilo proračunske predloge za leto 1959.

Na začetku seje je predsednik Boris Kocjančič poudaril, da je iz poročila in predlogov posameznih ustanov razviden bolj in bolj resnejši odnos do proračuna, se pravi, da so predlogi pripravljeni stvarnim potrebam in možnostim. Dejansko so predlogi gibljejo na višini lanskih postavk, celotno povečanje gre skoraj izključno na račun osebnih izdatkov, kar pa je posledica obstoječih zakonskih uredb.

V razpravi je Svet široko obravnaval predvsem dvoje vprašanj: štipendiranje in proračunsko proizvodnjo ter distribucijo. Glede štipendiranja je Svet mnenja, da je treba predvsem zvišati štipendije v skladu z zadevnimi zveznimi predpisi, da je treba izvesti

uspešno evidenco in kontrolo nad štipendiranjem po okrajnih in da je treba zlasti gospodarsko manj razvitim okrajem predložiti pomembnost štipendiranja pri vzgajanju visoko usposobljenih kadrov. Prav tako je Svet sklenil, da je treba ustanoviti koordinacijski organ, ki bo skrbel za pravilnejšo politiko štipendiranja z ozirom na študijska področja, kjer najbolj primanjkuje novih kadrov.

V zvezi s predlogi a proračunske dotacije filmskima proizvodnima podjetjema in posebej v zvezi s prošnjo Triglav filma za posebno namensko dotacijo za snemanje filma »Martin Krpan« se je Svet dotaknil vrste vprašanj, ki zadevajo našo filmsko proizvodnjo. O vsem tem bo še podrobneje razpravljala komisija za film, ki bo Svetu kasneje predložila konkretne predloge. Glede filmske distribucije je Svet znova načel »prašanje slovenskega podnaslavljanja filmov v naših kinematografih in naročil filmski komisiji, naj razišče možnosti, da se nekaj že sprejeti sklep vendarle uresniči.

Svet se je strinjal z oceno, izraženo že v poročilu Sekretariata, o delu nekaterih ustanov in zavodov, ki so v tem letu kljub omejenim sredstvom pokazali izredne rezultate. Tu gre predvsem za dve muzejski ustanovi: za Slovenski muzej in Prirodoslovni muzej — in dva finančno samostojna zavoda: za RTV Ljubljana in za Zavod za napredek gospodinjstva. Te ustanove so v letošnjem letu zelo napredovale in so v nekem smislu postale zgledne.

Med najvažnejše dejavnosti Sveta spada vsakekor skrb za kulturne zveze s tujino. Tudi na tem področju so bili doseženi lepi uspehi, posebno plodno pa so se razvijali kulturni stiki in kulturna izmenjava s Koroško. Prav zaradi tega je danes Svet za kulturo in prosveto v tem bolj upravičeno ogorčenem obdobju akcije koroške deželne vlade, ki onemogoča nadaljnji razvoj teh zvez. Oškodovano bo predvsem koroško ljudstvo, ki

se zaradi krivičnih ukrepov koroških oblasti ne bo moglo seznanjati z našimi umetnostmi in drugimi kulturnimi dosežki. Vsa odgovornost za take posledice pa pada izključno na one, ki so sprožili diskriminatorno politiko do naše narodnosti manjšine v Avstriji.

Plenum glavnega odbora Ljudske tehnike Slovenije

Ljubljana, 22. okt. Danes je bil v Ljubljani plenum glavnega odbora Ljudske tehnike Slovenije, ki so se ga udeležili vsi predsedniki okrajnih odborov Ljudske tehnike ter predsedniki in sekretarji posameznih zvez, kakor so radioamaterska, kmetijsko-tehnična, avtomoto in druge. O nalogah pred III. kongresom, ki bo prihodnje leto v Ljubljani, je govoril predsednik Ljudske tehnike Slovenije Milko Gorsič. Ob koncu so sklenili, da se bo Slovenija tudi letos, zaradi hitrejšega širjenja tehnične vzgojne dejavnosti, pridružila zvezni akciji »Mesec dni tehnike v šolah« od 1. do 29. novembra letos.

Uspeh našega gostinstva v Bruslju

ZAGREB, 22. okt. V Zagreb je danes prišlo telefonično obvestilo iz Bruslja, da je naše gostinstvo na svetovni razstavi doživelo velik uspeh. Jugoslovanska nacionalna restavracija je dobila od mednarodne žirije za gostinstvo največje priznanje, Grand Prix.

M. B.

Nakup pšenice v ZSSR

BEograd, 22. okt. (Tanjug). Podjetje za uvoz in izvoz žita »Graneksport« v Beogradu je sklenilo v Moskvi 20. oktobra z izvoznim in uvoznim podjetjem »Eksporthleb« komercialni dogovor o dobavi 200 tisoč ton pšenice. Ta dogovor pomeni realizacijo blagovnega seznama za leto 1958. dogovorenega ob koncu lanskega leta.

ZIMSKI VOZNI RED JAT

Beograd, 22. okt. (Tanjug). — Od 1. novembra pa do 31. marca prihodnjega leta bodo letala JAT vozila po zimskem voznem redu. Letala JAT bodo letela dvakrat na teden na mednarodnih prozih Beograd - Zagreb - München - Pariz, Beograd - Zagreb - Dunaj - Frankfurt, Beograd - Zürich, Beograd - Atene - Kairo, Beograd - Praga in Beograd - Tirana. Med Beogradom in Rimom bodo letela enkrat na teden.

Na notranjih prozih bodo letala med Beogradom in Zagrebom štirikrat na teden, med Beogradom in Skopljem vsak dan razen ob nedeljah, med Beogradom in Titogradom trikrat ob delavnikih in dvakrat ob nedeljah, med Zagrebom in Titogradom pa dvakrat na teden.

V preteklih devetih mesecih so

letala Jugoslovanskega aero transporta prepeljala 105.000 potnikov ali 14.000 več kakor v istem času lani. Na notranjih prozih so prepeljala 82.000, na mednarodnih pa 23.000 potnikov. V istem času so prepeljala 825 ton blaga, medtem ko so lani do konca septembra 817 ton.

Na desetih mednarodnih in 13 notranjih prozih so letala JAT opravila v prvih devetih mesecih letos okoli 7000 letov ali 1000 več kakor v istem času lani. Zlasti intenziven je bil letalski promet od 1. junija do 30. septembra. Samo letališča v Dubrovniku se je v juliju in avgustu poslužilo nad 14.500 potnikov. Od 15. junija do 31. avgusta je prispelo na letališče v Splitu ali pa odšlo z njega 6000 potnikov, na letališče v Tivtu pa nad 4000 potnikov.

Prof. dr. Leopold Ješe

Sredi neumornega dela nas je zapustil predstojnik očesne klinike v Ljubljani, redni profesor Fakultete za splošno medicino in stomatologijo dr. Leopold Ješe.

Gorenjec po rodu je končal medicinske študije na Dunaju, kjer je 1911. leta promoviral za doktorja. Še istega leta

je pričel delati v Ljubljani, kjer je bil kasneje okulist v takratni Deželni bolnišnici. Kmalu pa je prevzel kot prvi Slovenec vodstvo očesnega oddelka, ki ga je večal in razvijal vse do II. svetovne vojne. Takrat je zavzel pravilni odnos do okupatorja. Sodeloval je z OF in zavrnil številne aktiviste in ilegalce. Verujoč v osvoboditev in uspešen razvoj slovenske medicine je že med vojno pripravil učbenik oftalmologije za študente prihodnje popolne medicinske fakultete v Ljubljani. Ko je bil po osvoboditvi imenovan za rednega profesorja na Medicinski fakulteti, je izšla njegova Oftalmologija kot prvi slovenski medicinski učbenik po vojni. Kot predstojnik Očesne klinike si je vse do zadnjega prizadeval za strokovno izboljšanje in izpopolnitev te ustanove.

Kot znanstvenik je poleg vsega svojega rednega dela na kliniki našel še čas za svoj strokovni napredek, kakor tudi za napredek svojih sodelavcev, tako da je bila očesna klinika vedno na znanstveni višini kliniki sosednjih držav.

Napisal je lepo število znanstvenih del in razprav ter jih objavil v domači in zamejski literaturi.

Ob 40-letnici dela na kliniki je dobil v priznanje za bogato delavnost najvišje odlikovanje, Red dela I. stopnje.

Skromen kot je bil, skoraj ni poznal v življenju drugega, kot delo in skrb za očesnega bolnika. Številni mladi slovenski oftalmologi so izšli po vojni iz njegove šole in prevzeli razširjeno oftalmološko službo Slovenije. V vseh dolgih letih aktivnega dela na kliniki ni manjkalo v službi niti en dan in ko je bil pred leti potreben male operacije, je porabil za njo redni letni dopust. Klinika mu je pomenila drugi dom. Prvi je bil jutraj tam in zadržal jo je zvečer zapušča. Na kliniki ste ga srečavali ob vsakem času tudi ob nedeljah. Le redki so bili prazniki, ko ga ni bilo na kliniki; takrat se je napotil v svojo hišico v Bohinju, ki jo je z ljubljeno zgradil, da bi tam zopet v miru študiral in pisal znanstvene razprave. To nedeljo, pred smrtjo, je obiskal zadnjič ta dragi kotiček, kot da bi vedel, da se mora posloviti tudi od Bohinjskega kota, ki ga je imel navdne rad.

Njegova skrb za bolnika je bila nenehna in je bila za vzor njegovim sodelavcem. Bolniki, ki so se kdaj zdravili na očesni kliniki, kakor tudi zdravniki, ki so kdajkoli delali z njim, ga poznajo kot vestnega zdravnika, odličnega operaterja in poleg vsega tega še kot človeka izrednih kvalitete. Ne poznamo ga pa samo očesni bolniki iz ožje domovine, temveč tudi mnogi pacienti iz oddaljenih krajev Jugoslavije.

Omeniti je v smrt med delom, v bolem plaču na pragi operacijske sobe, kjer je tistemu in tistemu z močre stroko vrnil vid in veselje do življenja.

Silava nezahvalnemu predstojniku očesne klinike uničevali svetlobo učitelja in zdravnika, velikemu človeku dr. Ješetu!

VREME

Napoved za četrti: Zmerno oblačno vreme. Temperatura počasi od -2 do +4. V Primorju 10-15. V Sloveniji 10-15. V Istri 15-20. V Vojvodini 15-20. V Srbiji 15-20.

VČERAJ IN DANES

Svečana premiera filma »4 km na uro« v Ljubljani

Ljubljana, 22. oktobra. Danes zvečer je bila v kinu »Vik« svečana premiera prvega domačega cinemascope filma »4 km na uro«. Predstavitelj se je tudi režiser in glavni igralec in bil deležni toplega aplavza. Film bodo te dni vrteli v kinu »Vik« in tako se začneja njegova pot po Sloveniji. Podrobnosti bomo o njem še poročali.

Nad 400 novih stanovanj v Puli

Na območju vse Istre, zlasti v Puli, Labinu, Umagu in Rovinju bodo v komunalno stanovanjsko graditve vložili precejšnja sredstva. Do konca letošnjega leta bodo v Puli zgradili 420 stanovanj, v naslednjih mesecih pa nadaljnjih 200, večidel dvosobnih. V Puli pa vlagajo precejšnja sredstva tudi v komunalne dejavnosti. Tako bodo letos rešili problem elektrifikacije toka z zgraditvijo in rekonstrukcijo trafostoj ter drugih električnih naprav. Dobre napredke tudi gradnja vodovoda. Da bi bili stroški pri graditvi vodovoda kar najmanjši, bo pri kopanju sodelovala tudi mladina ter člani Socialistične zveze.

sech pa nadaljnjih 200, večidel dvosobnih. V Puli pa vlagajo precejšnja sredstva tudi v komunalne dejavnosti. Tako bodo letos rešili problem elektrifikacije toka z zgraditvijo in rekonstrukcijo trafostoj ter drugih električnih naprav. Dobre napredke tudi gradnja vodovoda. Da bi bili stroški pri graditvi vodovoda kar najmanjši, bo pri kopanju sodelovala tudi mladina ter člani Socialistične zveze.

LJUBLJANA, 22. oktobra. Danes ob 9. je prispel v Ljubljano g. Hettler de Boislambert, predsednik Mednarodnega sveta za lov. Na železniški postaji sta gosta pričakala predsednik Lovske zveze Slovenije dr. Jože Benigar in podpredsednik dr. Milan Dular. G. Hettler bo gost Lovske zveze Slovenije do nedelje, loviti pa bo kampe v Kamniški Bistrici in na Vrščici. G. Hettler de Boislambert je sedaj že drugi v Jugoslaviji, v Sloveniji pa doslej še ni bil. Ugledni gost je že šesto leto predsednik Mednarodnega sveta za lov, sicer pa je tudi viden francoski politik. 1940. leta se je med prvimi pridružil gibanju za osvoboditev Francije in je s polkovnikom La Clercom izvršil velike zavezniško mislijo v Afriki. Kasneje ga je Petainova vlada uveljavila in ga izročila Nemcem, ki so ga obsodili na dosmrtno prisilno delo, leta 1942 je pobežal in se pridružil osvobodilnemu gibanju ter bil v bojih huje ranjen. Leta 1943 je po nalogu de Gaulle odšel v Veliko Britanijo in tam postal vodja vojaških misij za zvezo z zavezniškimi poletstvi. Po vojni je bil direktor kabineta predsednika republike, nato do 1951. leta na vojaški in civilni guverner francoske okupacijske cone v Nemčiji. Pozneje ga srečamo kot francoskega delegata v OZN in kot predsednika Združenja odlikovanih udeležencev odporiškega gibanja Francije.

Ob robu dogodkov

Trinajsti udar

Za Pakistanom in Burmo je Tajski že tretja azijska država, kjer je bil izveden državni udar in je armada prevzela vso oblast. Maršal Sarit, poveljnik armade in »predstavljalnik revolucionarne stranke«, ki je prevzela oblast, je ukinil ustavo, razglasil izredno stanje, razpustil parlament, in s tem izvedel trinajsti državni udar v Tajski od leta 1932, ko je bil ukinjen kraljevski absolutizem in se je začelo parlamentarno življenje.

Obsežen krogov nenadni dogodki niso presenetili. Maršal Sarit se je namreč pred kratkim z vso naglico vrnil iz Velike Britanije, kjer je bil zdravljen. To je moglo pomeniti samo eno: zvedel je, da se začel bojuje za oblast v Tajski in se je vrnil, da bi napravil sed. Gre seveda za red, kot ga pojmuje on. Tajski ima še od leta 1932 zakon o komunistu, ki prepoveduje skupščina pozvala prizadele sile, ki so opravljale poskuse za atonskim orožjem k takojšnji prekinitvi teh poskusov. Tako priporočilo bi bilo lahko sprejemljivo za vse, ker so doslej vse poskuse, ki so izjavile, da so se enostransko pripravljene odpovedati nadaljnjim poskusom. Sovjetska zveza pa je že enkrat pogojno prenehala s poskusi, sedaj pa je ponovno izjavila, da je pripravljena poskuse opustiti.

Nadalje je predlagal, da bi v primeru neuspeha razgovorov v Zenevi sklicali izredno zasedanje Generalne skupščine, kjer bi ponovno proučili to vprašanje. S tem ni izraženo nezaupanje v bližnja pogajanja v Zenevi, temveč samo težnja, da ne bi to vprašanje ostalo na mrtvem tiru, če bi se Zenevska pogajanja zataknila.

Tako soglasje pa bo možno doseči, če se bodo prizadele države izognile vsemu, kar bi lahko negativno vplivalo na zblizvanje gledišč. Medsebojno oboževanje in propagandno tekmovalstvo je bilo vedno škodljivo. Žal pa uvodniki, ki jih je objavil del ameriškega tiska (New York Herald Tribune), v katerih napadajo Sovjetsko zvezo, češ da ji ni zapuati in podobno, niso v skladu z dosedanjimi prizadevanji, da bi jedrske poskuse opustili.

Če bi v teh dneh pred narodovanih pogajanjih v Zenevi uspeli v OZN najti skupno osnovno za opustitev atomskih poskusov, bi to pozdravili psi narodi sveta. hkrati pa bi to še bolj utrdilo zaupanje v to svetovno organizacijo.

Opustitev atomskih poskusov je nujna in zato je tudi treba doseči sporazum. Če bi doseli soglasje o tem vprašanju že v okviru OZN, bi to razvedrilo ozračje na bližnjih pogajanjih v Zenevi in vera cloveštva v mir bi se utrdila.

Sit

Razprava o domačih težavah

Vseindijski odbor kongresne stranke bo obravnaval predvsem agrarno reformo in prehranbeni položaj — Govorili bodo tudi o odnosu do komunistične vlade v Kerali

NEW DELHI, 22. okt. (Tanjug). V petek se bo v Hajderabadu začelo tridnevno plenarno zasedanje vseindijskega odbora kongresne stranke. Posebni delovni odbor je pripravil dnevni red in imenoval pododbor z nalogo, da pripravi plenarno zasedanje in poročila o izvajanju agrarne reforme ter o prehranbenem položaju.

Največ pozornosti bodo deležna notranja vprašanja, posebno agrarna reforma in prehranbeni položaj. Agrarna reforma se

Prihod francoske delegacije v Kairo

Kairo, 22. okt. (AP). Sinoči je dopotovala v Kairo francoska ekonomska delegacija, ki ima štiri člane. Ta delegacija se bo s predstavnik ZAR pogajala o spremembi ekonomskih in kulturnih aranžmajev, ki so bili med obema državama sklenjeni prejšnji avgust na pogajanjih v Zenevi.

Neki član francoske delegacije je izjavil novinarjem, da je njegova delegacija pripravljena pogovarjati se s predstavnik ZAR tudi o francoskem nakupu bombaža v ZAR. Dodal je, da mora sprememba v Zenevi sklenjenih sporazumov omogočiti francoskim državljanom, da postanejo ponovno lastniki svojega imetja.

TELEGRAMI

BONN — Generalni sekretar severnoatlantskega pakta Spaak bo v petek prispel na enodnevni obisk v Bonn, kjer se bo razgovarjal s kanclerjem Adenauerjem in ministrom za zunanje zadeve von Brentanom.

RIM — Petdeset kilometrov od Rima je prišlo do trčenja med reaktivnim letalom italijanskega vojnega letalstva in potniškim letalom britanske družbe BEA. Rešil se je samo pilot reaktivnega letala, ki je odskočil s padalom.

RABAT — Kralj Mohamed V. je pozval predsednika vlade in ministra za zunanje zadeve Balafreja, naj raziše možnost za pomiritev med Tunizijo in ZAR ter stori korake, da ne bi Tunizija sprožila spora v OZN.

NEW YORK — Prihod generalnega sekretarja Arabske lige Hasune, ki bo prispel v New York prihodnji ponedeljek, spravljajo v zvezo s sporom med Tunizijo in ZAR. Tukaj se bo namreč pogovarjal z ministrom za zunanje zadeve ZAR Favziem in tunizijskim predstavnikom v OZN Slimom.

ATENE — V Grčiji je prišlo do nagle ohladike. V severnih predelih je padal sneg. V okolici Soluna je znašala večerajšnja temperatura 5 stopinj pod ničlo.

DJAKARTA — V potrcu, ki je prizadel srednje in vzhodno Javo, je izgubilo življenje sedem oseb, skoraj dva tisoč pa jih je ranjenih. Porušenihi je mnogo hiš.

Nove volilne etikete

OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA

PARIZ, 22. okt. (Po telefonu). Situacija nalaga francoski vladi osredotočenje pozornosti na en sam problem: volitve in kompleksna vprašanja, ki so z njimi povezana. Sestanki kabineta in ministrskega sveta, sledijo drug drugemu. Na vsakem od teh sestankov je treba določiti načela posameznih dekretov, s katerimi je treba izpopolniti praznine nove ustave. Prihodnji teden bo to verjetno končano in 18 organskih zakonov bo dobilo svojo končno obliko.

Po določitvi volilnega postopka in razdelitvi volilnih okrožij, po določitvi poslanskih plač in trajanja mandatov, so sedaj na vrsti senatorji in občinski svetniki. Na osnovi določenih informacij so doslej menili, da se bo de Gaulle zadovoljil s spremembo narodne skupščine. Toda sedaj je jasno, da se ne misli ustaviti na pol poti, 8. in 15. marca bodo v Franciji občinske volitve, a 26. aprila volitve novih senatorjev. Eno leto po 13. maju bo tako de Gaulle zamenjal ves upravni aparat in likvidiral četrto republiko.

Vendar je ta likvidacija bolj nominalna, kajti mesec dni pred poslanskimi volitvami še postaja jasno, da bo tudi peta republika več ali manj pod upravo istih oseb. Kandidature so že pričele objavljati. Z imeni, ki jih beremo, se francoski volivci srečujejo že vsa povojna leta in celo pred vojno. Danes so zamenjali samo etikete političnih grupacij, pod blagoslovom katerih nastopajo, ne pa tudi vsebine. Zato je večini politikov sedaj na tem, da obdržijo razpon svojih združenj, razpon, ki naj bi bil čim širši, in ki naj bi jim zagotovil čim večje število glasov. Razlika med desnimi in levimi strankami je v tem, da so prve pripravljene na združenje vseh »nacionalističnih« strank, a druge na združenje vseh »republikanskih« strank, (kar bi nas končno dovedlo do istega rezultata). In ene in druge kategorije je vedno izključena le komunistična stranka. Za puždiste ta ekskluzivnost ne velja vedno.

»Ravnatežje« tega odpiranja vrat desnim ekstremistom pomeni zato zaprta vrata za socialiste. Voda neodvisnih odločno izjavljajo svoje nemiropljivo stališče do njih (kar Pineauja seveda ne ovira, da v de Gaullovi vladi popolnoma lepo sodeluje z Molletom). Stališča vseh važnejših strank so v glavnem že znana.

BEOGRAD. — Delegacija sekcije vojnih invalidov sovjetskega komiteja vojnih veteranov, ki je včeraj dopotovala v našo državo, je danes dopoldne položila vence na grobove osvoboditeljev Beograda.

Centralni komite komunistične stranke proučuje danes volilno taktiko. Ta je več ali manj že določena. Glede na to, da vodstva drugih strank ne žele direktno sodelovati z vrhom komunistične stranke, bo verjetno le-ta poskušala, da pride do tega skupnega nastopa vsaj na nivoju lokalnih kandidatov. Socialisti se še niso opredelili. To bo storjeno na sestanku direktorja v soboto. Vendar je njihov volilni program že znan. Na ekonomskem področju: polna zaposlitev, modernizacija proizvodnje in pravična razdelitev narodnega dohodka. Prekomorska politika: zaželeno priključitev Gvineje francoski skupnosti. Alžir: prekinitve ognja ter razgovori s kvalificiranimi alžirskimi predstavniki brez kakršne koli ekskluzivnosti.

Velika publiciteta, ki je bila dana pristopu Lecoeura in Hervéja socialistični stranki (leta 1954 oziroma 1956 sta bila izključena iz komunistične stranke), naj bi dokazala pravilnost socialistične politike.

Podobno se dogaja tudi v Alžiru. Vsealžirski komite javne rešitve je pred reorganizacijo. Odslej bi se moral imenovati »Organizacija komiteja javne rešitve«. Vendar napovedane spremembe za sedaj ne govorijo o tem, da se bo v njihovem stališču zgodilo karkoli bistvenega. Zanesljiv dokaz iskrenosti de Gaulle o svobodnih volitvah v Alžiru, bo vsekakor usoda, ki čaka znanega socialističnega Savaryja, generalnega sekretarja avtonomne socialistične stranke, ki je napovedal svojo kandidaturo v Alžiru.

Sedaj so ti de Gaullovi sklepi še bolj na papirju. Progresivni »Libération« krajevne oblasti še vedno dosledno vsak dan zaplenijo. Poleg tega — kot smo pravilno predvidevali — se je vsealžirsko vrhovno poveljstvo spustilo v forsirano vojno akcijo. Velike operacije so se začele v vseh tistih conah, ki jih še prištevajo med trdnjave nacionalistov. Operacija bo trajala pet tednov, to se pravi do volitev.

Z ene strani žele doseči čim večji uspeh na vojaškem področju, z druge strani pa pokazati svojo velikodušnost s spustitvijo na svobodo desetih borcev FLN.

godkov se bodo seveda dotaknili sprememb v Pakistanu, Burmi in Tajski. New Delhi ni toliko zaskrbljen zaradi posledic, ki bi jih lahko imeli vojaški režimi in izredna stanja v teh azijskih državah, temveč ga predvsem skrbi splošna nestabilnost, ki se je v njih pojavila. Poleg tega opozarjajo indijske opozicijske stranke na dogodke v sosednjih državah kot na »lekcijo Indiji« in bodo verjetno razpravljali tudi o tem vprašanju.

Hruščev o zahodni pomoči

Sovjetski premier je na sprejemu v Moskvi izjavil, da »imperialistične države pomagajo drugim državam predvsem s tem, da gradijo na njihovih ozemljih oporišča«

MOSKVA, 22. okt. (TASS). Sinoči je na sprejemu, prirejenem v Moskvi na čast podpredsednika vlade in obrambnega ministra ZAR maršala Amerja govoril sovjetski predsednik vlade Nikita Hruščev.

Ko je govoril o odnosih med Sovjetsko zvezo in ZAR, je Hruščev dejal, da »stoji sovjetska vlada na pozicijah borbe za mir,

Kuba pred volitvami

Havana, 22. okt. (AP). Kubanska vlada je včeraj okrepila varnostne ukrepe, ker grozijo uporniki, da bodo z novimi silami ovrzali predsedniške volitve. — Na dan volitev 3. novembra ne bo nobene javne prireditve. Izdali so ukaz, da se ne sme točiti alkohol, šole pa bodo zaprte od prihodnjega petka do volitev.

Predsednik Batista je volivcem obljubil, da bodo imeli popolno zaščito pred morebitnimi uporniki, napadi. Batista je sklical sestanek kabineta, v obseženih krogih pa sodijo, da bo začasna ukinitve ustavnih zagotovil, ki bi se morala danes izteči, podaljšana do konca volitev.

Medtem so uporniki ponovno začeli groziti, da bodo ubili vseh 10.000 kandidatov za nacionalno skupščino pokrajinske in občinske organe oblasti, če ti ne bodo umaknili svojih kandidatov do 30. oktobra.

Ekstremisti in ta popustljivost so vzrok, da vidijo nekateri znake pripravljenosti za pogajanje. Toda uradni predstavniki Salanova kabineta, kakor tudi člani de Gaullova kabineta v Parizu, to zanikajo.

Na svoji jutrišnji tiskovni konferenci (prvi po prihodu na oblast) bo de Gaulle vsekakor demantiral te glasove, ki se ne širijo samo v Franciji, temveč tudi v drugih državah. Človek bi skoraj verjel, da do teh razgovorov res ne bo prišlo, vsaj ne v tisti obliki, kot misli svet. Verjeten je postopek, ki ga napoveduje Mitterand. Po njegovem mnenju so vsi dosedajni ukrepi priprava za razgovore, toda razgovore z izvoljenimi predstavniki. Tako bi se ohranila de Gaullova avtoriteta (to je priznanje alžirske provizorične vlade) in izvoljeni predstavniki bi bili resnično predstavniki FLN, čeprav javno tega ne bi smeli nihče trditi, ker je zaradi ohranitve združne oblike celo Ferhat Abasova vlada izjavila, da ne misli sodelovati na volitvah.

Ceprav se zde te domneve popolnoma neustvarne, si je težko zamisliti kako drugo učinkovito rešitev alžirskega vprašanja.

V. Hreščak

Neuspeh tudi v NATO?

Spaak noče dati nobenih izjav o Cipru — Atenski tisk meni, da se je posredovanje generalnega sekretarja NATO izjalovilo

PARIZ, 22. okt. (AFP). Danes je bil v Parizu običajni tedenski sestanek stalnega sveta NATO, na katerem so mimo drugega na kratko obravnavali tudi Cipr. Po sestanku je generalni sekretar Paul Henri Spaak izjavil, da je ciprska zadeva zelo zapletena in da zato ne želi dati nobenih izjav, ki bi jo še bolj zapletle.

Spaak je pripomnil, da se še zmeraj pogovarjajo o tej zadevi in to »je tudi vse, kar lahko zdaj pove«. Iz grških krogov v Parizu pa se je zvedelo, da je svet govoril o sklicanju konference o Cipru in da se grško stališče ni spremenilo. Grki vztrajajo, da bi morali na konferenci razpravljati o končnem položaju otoka ter o britanskem začasnem načrtu. Grčija tudi čeli, da bi se število udeležencev te konference povečalo s

V Varšavi se je pred nekaj dnevi začel proces proti enemu izmed največjih vojnih zločincev, bivšemu Hitlerjevemu gauleiterju Erichu Kochu. Obtožnica, ki obsega 63 strani, med drugim dolži Kocha, da je neposredno odgovoren za smrt 72.000 Poljakov, za deportacijo nadaljnjih 100.000 Poljakov v koncentracijska taborišča in za smrt štirih milijonov sovjetskih državljanov na ozemlju Ukrajine, kjer je tudi izvajal svojo oblast. Na sliki: Vojni zločinec Erich Koch v dvoranah vojskega sodišča v Varšavi.

pritegnitvijo zastopnikov nekaterih drugih članic NATO. Grški zunanji minister Averof je včeraj odpotoval iz Pariza. Tukaj menijo, da niso določili nove seje sveta, ker pričakujejo, kaj bo Averof dosegel v Atenah.

Atenski tisk sodi, da ne bo prišlo do konference o Cipru in da se je Spaakova akcija za posredovanje v okviru NATO izjalovila.

SOJENJE ERICHU KOCHU V VARŠAVI

Slab spomin

Vojni zločinec Koch je »šele iz obtožnice« zvedel »za vse te strašne reči«

VARŠAVA, 22. okt. (Tanjug). Na procesu proti vojnemu zločincu, bivšemu Hitlerjevemu gauleiterju Erichu Kochu, ki poteka pred vojskim sodiščem v Varšavi, je sodišče danes po branju dolge obtožnice poslušalo izjavo obtoženca.

O splošnih protestih in ogorčenju v nabit polni sodni dvorani je Koch izjavil, da se ne »čuti krivega«.

Koch je izjavil, da je »šele iz obtožnice« zvedel »za vse te strašne reči«, za katere ga dolžijo in s katerimi — kakor se je izrazil — »osebno ni imel nobenega opravka«.

»Lahko samo govorimo — je dejal na koncu obtožni Koch — o zgodovinski krivici, in to samo toliko, kolikor sem bil

pripraden tretjega rajha in član nacistične stranke. Osebnost nisem kriv. Krivi so tisti, ki živijo danes na svobodi, mene pa so kot svojega političnega nasprotnika postavili v zapor.«

Proces se bo nadaljeval jutri, ko bo obtožbenec dal »širšo in podrobnejšo izjavo«. Koch je namreč prošil sodišče, naj mu dovoli, da bi se »bolje seznanil s obtožnico«. Sodišče je prošnji ugodilo.

Poskus državnega udara v Boliviji

LA PAZ, 22. okt. (AP - AFP). Na celotnem bolivijskem ozemlju so danes razglasili izredno stanje zaradi poskusa državnega udara. Ta ukrep pa bodo začeli izvajati šele potem, ko ga bo ratificiral parlament.

Do poskusa državnega udara je prišlo včeraj in so ob tej priložnosti izgubile življenje tri osebe, tri druge pa so bile ranjene. Vlada predsednika Silesa Suazo je takoj začela ukrepati proti upornikom, ki so pretežno iz vrst »bolivijske socialistične falange«. Ministar za notranje zadeve Gevara je izjavil na tiskovni konferenci, da so zaprli več oseb.

Ukrepi proti pijančevanju v ZSSR

Moskva, 22. okt. (Tanjug). Sovjetska vlada sestavlja zakon, po katerem bodo proti pijančevanju kazni tudi proti ljudem, ki bodo v svojih obratih ali delavnicah podpirali pijančevanje, zelo ostro ukrepali.

Po dosedanjih obveštilih bo zakon med drugim uvedel poseben režim za prodajanje alkoholnih pijač v restavracijah. Ostre kazni bodo veljale tudi za prekrške, ki jih bodo zagrešili pijani ljudje na ulicah, kakor tudi proti ljudem, ki gami proizvajajo alkoholne pijače. Prav tako bodo lahko dobili ljudje v vsaki restavraciji samo po eno ščico žganja. Pijane ljudi bodo odpeljali v posebne prostore, kjer se bodo morali strezniti, nato pa plačati primerno kazen. Pijači, ki bodo na ulicah počepovali kaj več kot samo nadlegovali mimoidelce, pa bodo kaznovali s hujšimi ukrepi, kot so pa denarne kazni.

GOSPODARSKI USPEH »ENI«

Rim, 22. okt. (Tanjug). Italijanski industrijski kombinat za izkoriščanje nafte in plina »ENI«, ki je pod državnim nadzorom, je ustvaril pet milijard iz čistega dohodka, od česar je bilo 60 odstotkov plačanih državi, 20 odstotkov namenjenih za rezervno in 15 odstotkov za znanstvene raziskave. Državna podjetja delujejo v Italiji pod istimi pogoji kot privatna. Zato poudarjajo v gospodarskih krogih dejstvo, da je država industriji uspela premagati pri-

vatno konkurenco in delati s precejšnjim čistim dobičkom. To podjetje je doseglo doslej precejšen uspeh pri razvijanju in izkoriščanju domačih sirovin in energijskih virov. »ENI« proizvajata danes 5 milijard kubičnih metrov plina, kar je enako energiji 6,5 milijona ton premoga, poleg tega pa je to podjetje načrlo 200.000 ton nafte. Prav tako se daj raziskuje in črpa tudi izven Italije, posebno na Srednjem vzhodu.

PREVEČ NESREČ IN BOLEZENSKIH DOPUSTOV

OLO KRANJ JE RAZPRAVLJAL O ZDRAVSTVU

Kranj, 22. oktobra. Kranjski okrajni ljudski odbor je posvetil letošnjo sejo posameznim najpomembnejšim družbenim in gospodarskim področjem. Tako je na sejah razpravljalo o kmetijstvu, turizmu, šolstvu, industriji itd. Včerajšnja seja pa je bila posvečena problemom zdravstva na Gorenjskem. Seje se je kot gost udeležil tudi član Izvršnega sveta LRS Niko Šilih.

Zdravstvo je na Gorenjskem po vojni močno napredovalo. Zlasti je napredovalo zadnja leta, ko je prešlo v samofinanciranje ter dobilo družbeno upravljanje. Na Gorenjskem sta danes dve bolnišnici za potrebe okraja, 6 zdravstvenih domov in 5 obratnih ambulant. V zdravstvenih domovih je okoli 120 ambulant, dispanzerjev in posvetovalnic. V vseh teh ustanovah dela 52 zdravnikov, 101 srednjeusposobljenih zdravstvenih delavcev in 127 nižjeusposobljenih zdravstvenih delavcev.

Kljub tem visokim številkam pa z zmogljivostmi gorenjske zdravstvene službe ne moremo biti zadovoljni. Še vedno pride na enega zdravnika 2553 prebivalcev, pred vojno pa jih je prišlo le 2096. Torej je še vedno zelo pomanjkanje zdravstvenega kadra, zlasti še, ker je kar 74,3% Gorenjcev deležno zaščite socialnega zavarovanja.

Tudi prostori zdravstvenih domov ne ustrezajo. V nekaterih krajih so zdravstveni domovi raztreseni po več različnih poslopih (desenice). Edino Skofja Loka ima ustrezajoče

poslopje in prostore. Kaže pa, da se bo ta problem kmalu uredil. Ponekod že gradijo nova poslopja zdravstvenih domov (Kranj), druge pa se pripravljajo na graditve. Tudi z dokončno ureditvijo 5 novih zdravstvenih postaj (Ziri, Gorenja vas, Zeleni, Cerklje in Bohinj) ter vsaj 4 obratnih ambulant bo precej pomagano osrednjim zdravstvenim domovom.

VELIKI IZDATKI

V splošnem se na Gorenjskem zmanjšuje število obolelih za nalezljivimi boleznimi, manjša se tudi število umrlih novorojenčkov in dojenčkov, daljša pa se življenjska doba prebivalstva. Kljub temu pa na nekateri podatki opozarjajo, da bo treba v prihodnjih letih v zdravstvu še marsikaj zboljšati. Zlasti bo treba zboljšati preventivno službo.

Število bolnih — zlasti zaradi nesreč pri delu — raste. Lani je bilo na Gorenjskem bolnih 50.342 aktivnih zavarovancev skupaj 721.069 dni. Ker vsak zavarovavec prispeva dnevno k narodnemu dohodku približno 3500 din, se je tako zmanjšal narodni dohodek okraja lani za 2 milijardi in pol. Če pristejemo k temu znesku še stroške za zdravila, bolnišnico, zdravilišča in hrano, ugotovimo, da je lani stalo družbo samo zdravljenje aktivnih zavarovancev Gorenjske okoli 3 milijarde dinarjev. Če bi z raznimi preventivnimi ukrepi, z boljšim poslovanjem zdravstvene službe in malce strožjo oceno zdravnikov glede zdravstve-

nega stanja bolnikov uspeli zmanjšati bolezensko odsotnost samo za en sam odstotek (1%), bi s tem prihranili v enem letu okoli 30 milijonov dinarjev družbenih sredstev (15 stanovanj).

Marsikaj bi se popravilo že z izboljšanjem organizacije zdravstvene službe. Po besedah splošnih zdravnikov morajo le-ti dostikrat čakati na izvide specialistov po 10 do 15 dni. Medtem seveda dajo bolniku bolniški dopust. In ko pride izvid, se pogostokrat izkaže, da je bolnik le malo bolan ali pa sploh ni in je bil njegov dopust bolj ali manj neupravičen.

Tudi mnenje posameznih zdravnikov, da raje pustijo deset simulantov na dopust, kot bi storili enemu bolnemu krivico, kaže, da je še mnogo rezerv. V takšnih primerih bi že samo 10-odstotna strožja presoja zdravstvenega stanja zaposlenega marsikaj zboljšala.

Tudi omejitve obratnih nezdaj je mogoča, le več zanimanja je treba pri vodstvih podjetij. Samo zaradi pomanjkanja sposobnosti in poklicne izveženosti je bilo lani na Gorenjskem 1769 nesreč pri delu. Sploh bo treba nezdaj pri delu posvetiti v kranjskem okraju posebno pozornost. Predvsem bodo morali najprej analizirati vzroke nesreč in boleznih delavcev, potem pa tudi omejiti HTZ službo v vsakem podjetju. Zanimivo je, recimo, da je bilo lani v elektroindustriji od 2909 zaposlenih kar 5339 bolnikov, to se pravi, da je bil skoraj vsak zaposleni bolan dvakrat v letu. Ti podatki so sicer zelo zanimivi, ne povedo pa nič, ker ni ugotovljeno, zakaj je bilo tako. Šele podrobna analiza, ki bi jo morala v tem primeru napraviti zdravstvena služba skupaj z varnostno službo v podjetju, s higiensko-tehnično službo, s patronažno in socialno službo ter drugimi pri-zadeti službami podjetja, bi pokazala prave vzroke tako visokega odstotka obolevanj. In šele, ko bi našli vzroke, bi se

lahko res uspešno bojevali proti njim.

MOJSTRI IN NESREČE

V razpravi, ki je bila zelo živahna in dolgotrajna, so zlasti sodelovali gorenjski zdravstveni delavci.

Zanimivo je bilo razpravljanje dr. Čeha, obratnega zdravnika jeseniške železarnice. Menil je, da morejo k zmanjšanju obratnih nesreč največ prispevati mojstri in delovodje. Leti pa so danes vse preveč strokovnjaki strojev in organizacije dela. Ljudi je malo vidijo in jih ne znajo dovolj vzgajati, opozarjati in voditi. Tega je nemalo kriva že nezadostna vzgoja in izobrazba mojstrov, saj so ti dobili v šoli le strokovno vzgojo, ne pa tudi toliko pedagoške, kolikor je vsak vodja skupine nujno potrebuje.

Zahtevati bi morali tudi večjo odgovornost pri nesrečah od delovodij, njih premiranje pa postaviti v odvisnost s številom in vzroki nesreč.

V razpravi je sodeloval tudi član izvršnega sveta LRS Niko Šilih. Pohvalil je pobudo OLO Kranj, da razpravlja posebej o vseh problemih zdravstva. Menil je, da bodo to pobudo posnemali tudi drugi okraj, saj je povsod mnogo perečih zdravstvenih vprašanj.

Govoril je tudi o družbenem upravljanju v zdravstvu ter o liku zdravnika, ki je hkrati tudi družbeni delavec. Žal naše fakultete dajejo le dovolj strokovne premalo pa družbeno-politične vzgoje. Omenil je tudi, da so dela okoli osnutka uredbo o socialnem zavarovanju kmetov v glavnem končana in da jih bo ljudska skupščina verjetno kmalu sprejela. Na ta novi napredek naše socialne zaščite pa, bo treba temeljito pripraviti tudi našo zdravstveno službo.

Na seji so predlagali precej sklepov, ki pa jih bodo dokončno formulirali in sprejeli na prihodnji seji.

A. Č.

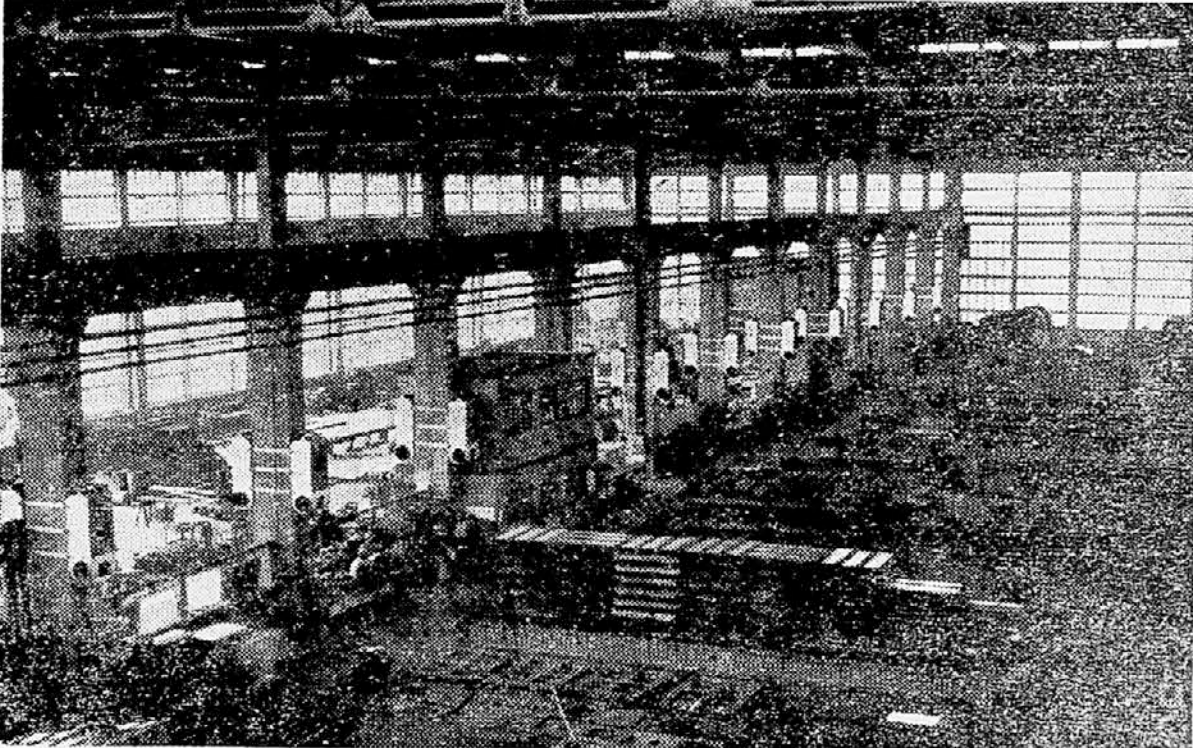
eset let trboveljske Strojne tovarne

Če bi šli v mislih deset let nazaj, bi tam, kjer stoji zdaj moderna tovarna rudarskih strojev, našli staro rudniško remontno delavnico. Tako, brez potrebnih strojev in strokovnjakov, jo je prevzel mlad delovni kolektiv in jo v desetih letih razvil do take stopnje, da so njeni proizvodi, transporterji, drobilci, jamske stojke in drugi, zelo iskani ne samo doma, ampak tudi v tujini. Prihodnost pa obeta tovarni še nadaljnji razmah. Delovni kolektiv si je namreč zadal nalogo, povečati obseg proizvodnje od 4300 ton letos na 7000 ton v letu 1961 ali po vrednosti od 2 milijarde 200 milijonov na 3 milijarde din prihodnje leto že vseljiva.

O tem, kaj vse je sposoben narediti kolektiv strojne tovarne priča njegova pobuda za gradnjo 106 stanovanj, ki bodo prihodnje leto že vseljiva. Črta, ampak nam to nasprotno nalaga dolžnost, da čestitamo delovnemu kolektivu k pomembnemu jubileju in mu želimo uspešno izpolnitev perspektivnega načrta.

Sliki - levo: Transportni trak - izdelek Strojne tovarne v pogonu v rudniku; spodaj: Proizvodna hala Strojne tovarne.

Zaklad v avtomobilu

Cariniki v Kozini in Sežani so smeli te dni zelo srečen dan. Zapolnili so namreč 2342 moških in ženskih ročnih ur raznih znamk in velikosti. V osebnem avtomobilu avstrijskega državljana Riharda Worlickega (reg. št. W. 20.647), ki je prišel iz Trsta na mejo v Kozini, so najprej našli 100 ročnih ur v predalu pri volanu, kjer imajo šoferji običajno svoje osebne listine in podobno. Šofer je prav gotovo že v naprej vedel, da bodo cariniki v Kozini pri pregledu te ure našli. Bil je pa verjetno tudi namenjen, da drugod v avtomobilu ne bodo več iskali. Toda Worlicek se je zmotil. Avtomobil so takoj odpremlili v carinarnico v Sežani, kjer so ga natančno pregledali in našli v njem prvi zaklad. Ure so vredne nad 17 milijonov dinarjev, skrite pa so bile v posebnem prostoru pod zadnjima blatnikoma.

Pri zaslišanju se je Worlicek zagovarjal, da ni vedel, kaj vozi. Dejal je, da je dobil na Dunaju nalog, naj odpelje avtomobil v Trst in od tam naprej do Opatije. Drugega naj mu ne bi

naročili. Cariniki v Kozini in Sežani mislijo, da ure niso bile namenjene samo do Opatije. Za uspeh zaslužijo vse priznanje, kajti čeprav imajo ogromno dela, vseeno budno pazijo na vse sumljive osebe in avtomobile.

M.

Komisija za sklepanje in odpoved delovnih razmerij pri
Splošno gradb. podjetju »Pionir«, Novo mesto
sprejme takoj:

parketarskega mojstra,
parketarskega pomočnika,
silikarsko-pleskarskega mojstra,
steklarskega pomočnika,
večje število zidarstvih vajencev,
dva vajenca za izdelavo umetnega kamna,
dva vajenca za kamnoseško stroko,
varnostnega tehnika,
strojevisko z znanjem stenografije.

Plača in stanovanje po dogovoru. — Pismene ponudbe s kratkim življenjepisom in opisom dosedanjega službovanja pošljite na gornji naslov.

6463-R

Za razvoj obrti na Kočevskem

Po vojni je narasla vrednost proizvodnje obrtnih podjetij na več ko 550 milijonov din — Nov
vajenski dom s 126 ležišči, davna želja vajencev — Začasna ureditev šolskih prostorov

Po vojni, še posebno pa v zadnjih petih letih, je v Kočevju začelo obrtništvo naglo širiti obseg proizvodnje. Tak razvoj obrti še danes omogoča močan dotok mladih delavcev iz Kolpe doline, ki prihajajo v Kočevje kot najboljše mestno središče ter se vključujejo v industrijo in obrt. Z znatnejšimi investicijskimi sredstvi ter sredstvi svojih skladov se je v Kočevju posebno razvila kovinarstva dejavnost, tako da danes v Kočevju uspešno dela več kovinarskih kolektivov, ki vsi brez razlike dobro prodajo svoje izdelke po vsej državi.

Vsi kovinarski, pa tudi drugi obrtni obrati in podjetja so si v preteklih letih sami vzgojili ves potreben strokovni kader in so vsa leta posvečali izredno veliko skrb vajencem. Nekatera podjetja imajo tudi še sedaj po 30 in več vajencev, kakor Mestno ključavničarstvo ali pa proizvodno obrtno podjetje DOM. Avto prevozniki podjetje Avto Kočevje, ki je začelo letos proizvoditi tudi 14-tonske prikolice, se tudi v tej proizvodnji predvsem opira na strokovne delavce, ki so se izučili obrti v delavnicah tega podjetja po vojni. Ze v prejšnjih letih je vajen-

ski dom le za silo zadovoljeval potrebe po stanovanjih za vajence. Podjetja so si pomagala, kakor so pač vedela in znala. Toda potrebe po strokovni delovni sili so iz leta v leto rastle, zaradi odmaknenosti kraja in stanovanjske stiske, ki ni v Kočevju nič manjša kakor v drugih krajih mestih, pa je bilo tako delovno silo težko dobiti. Zaradi takih izkušenj so se podjetja ponovno usmerila predvsem na izobraževanje in šolanje svojih kadrov. Vajenska šola zaradi tega že vsa leta v Kočevju zelo uspešno deluje, ker je na njej življenjsko zainteresi-

sična vrsta podjetij v tem kraju. Obrtna dejavnost, ki je skoraj v celoti v socialističnem gospodarskem sektorju, pomeni v kočevski občini izjemno velik odstotek celotne gospodarske dejavnosti, skoraj 20 odst. Prav zato pa posveča zbor proizvajalcev v tej občini posebno veliko pozornost obrti in seveda tudi vzgoji kvalificirane delovne sile. S tem pa rešuje hkrati tudi enega največjih problemov zastalosti in nerazvitosti delovne občine, kjer mladi ljudje dejansko nimajo možnosti zaposlitve.

Da bi zagotovili nadaljnjo rast obrti in rešili težaven problem glede nastanitve vajencev, bodo letos začeli graditi iz sredstev sklada za kadre pri Okrajnem ljudskem odboru mesto urejen vajenski dom poleg sedanjega kulturnega doma. V novem domu bo prostora za 126 vajencev, z urejenimi dnevnimi prostori ter jedilnico in kuhinjo in ambulantnimi prostori. Z graditvijo novega doma za vajence bo vsaj malo omiljen položaj, v katerem sta zdaj obe kočevski osemletki zaradi pomanjkanja šolskih prostorov in prostorov za delavnice, ki jih sploh nimata. Ker se bo prihodnje leto povečalo število šolarjev za 280, bo treba nekaj prostorov starega vajenskega doma spremeniti v učilnice. Zato pa bo treba toliko bolj pohiteti z gradnjo novega vajenskega doma.

Z gradnjo nove kemice tovarne melamina pa se odpirajo za razvoj obrti na Kočevskem še prav posebno lepe možnosti. V zvezi s tem pripravila občinski ljudski odbor perspektivni načrt za izgraditev malih obrtnih delavnic po večjih krajih v nerazvitem delu občine, v katerih bi bilo mogoče predelovati melaminske mase v najrazličnejše izdelke, ki jih naš trg nujno potrebuje. Tako bo mogoče rešiti vsaj delno problem krajev, kjer ni posebnih surovin za predelavo, zaradi oddaljenosti pa prevozi kvarijo gospodarski račun za izgraditev in obstoje vsake večje industrije. Ti kraji pa so med narodnoosvobodilnim bojem veliko žrtvovali in zato upravičeno pričakujejo razumevanje.

V perspektivnem gospodarskem načrtu, ki ga pripravila občinski ljudski odbor, bo imel razvoj obrti posebno veliko mesto. O tem se bodo že v prihodnjih mesecih pomenili občani na zborih volivcev, kakor tudi na občini zborih socialistične zveze, ki so že začeli razpravljati o delu te organizacije kakor tudi o delu ljudskega odbora. S. M.

Dr. DRAŠKO J. VILFAN:

Kako izboljšati?

Analiza nekaterih slabosti v javnem zdravstvu in teze za njih odpravo

(Nadaljevanje.)

7. Bolnik, zdravnik, socialno zavarovanje in ljudska oblast

Doslej sem govoril o problemih, ki tarejo bolnika in zdravnika. Obravnaval sem ju kot subjekt in menim, da je bilo to pravilno. So pa tudi problemi, ki zahtevajo analizo materialnih odnosov med bolnikom in zdravnikom, pri čemer stopata kot individuumi v ozadje. Da je bolan človek svet zase, da je egocentričen in subjektivističen, je jasno. Bolnik pa ne preneha biti s tem član skupnosti. To je bržčas važen moment, kajti če ga preveč osebno, vodi v negacijo osebnosti, če pa preveč, ga ogroža interese drugih. Isto zopet velja za zdravnika, ki ima iz razumljivih razlogov tudi svoje osebne interese glede pogojev dela in strokovnega usposabljanja.

V razredni družbi določen kontingent bolnikov plačuje zdravstvene usluge sam in direktno zdravniku. Na ta način je prizadevno neposredno zainteresiran nad stroški in kakovostjo zdravljenja. Pri tem odloča več činitelj: gospodarska zmogljivost bolnika, značaj bolezni, način zdravljenja, reputacija zdravnika i. p. b. V večini primerov ima bolnik interes čimprej ozdraveti, bodisi da bodo stroški čim manjši bodisi da bi se čimprej vrnil na delo. Na relativno ekonomičnost zdravljenja vpliva svoboda izbira zdravnika, ki bolnika dobro pozna. Pozna pa tudi njegovo so-

cialno in ekonomsko okolje, ki je v večini primerov dobro in ki zato ne terja od zdravnika posebnih preventivnih naporov. Interesi zdravnika so omejeni in enostavni: uspešno zdravljenje zavoljo renomeja, honorarja in konkurence.

Osebnosti zdravnika v privatnem zdravstvu so istovetne s osebnimi interesi klienta. Bistveno se pa spremeni položaj, če je bolnik obligatno zavarovan ali ubožen.

Tu bi se omejil le na tri posebnosti, ki odločilno vplivajo na odnose med bolnikom-zavarovancem in zdravnikom. Prvič, se pojavlja pri obligatnem zavarovancu neke vrste občutek aprioristične upravičenosti izkoriščanja zdravstvene službe, ki ne gre vedno vzporedno z dejanskimi potrebami.

Drugič, otopi bolniku-delavcu interes in odgovornost do procesa proizvodnje, v katerem je že tako izkoriščen. Ekonomski interes neposrednega proizvajalca v kapitalistični državi se omeji na višino mezd, ki določa njegovo življenjski standard, v katerem pa ni zapadlena zdravniška pomoč i. dr.

Oba omenjena momenta privajata do simulacije, agravacije, sabotaže v proizvodnji i. p. b., ki pa seveda ne ogrožajo več samo denarnih skladov zavarovancev, ampak tudi kapitalistov investicije v proizvodnjo.

V tem vidu glavni vzrok, ki sproži vrsto pojavov, ki že od vsega začetka kratijo popularnost zdravstvene službe socialnega zavarovanja. Z njo se je vrnil med bolnika-zavarovanca

in zdravnika neviden, vendar povsod občuten in pričujoč administrativni aparat.

Mnogo od teh ostankov ovira še danes tudi pri nas zdravstveno delo.

Postavlja se pa vprašanje, kako naj si pomagamo. Verjetno je več poti in možnosti. Na tem mestu si dovoljujem navesti le dve dejstvi, ki bi jih morali upoštevati, pa naj bodo odgovori kakršni koli že.

V prvi vrsti ne smemo pozabiti, da imamo pri nas sistem ljudske oblasti, ki je bila dobojevana na čelu z delavskim razredom. Na prehodnem obdobju socialistične graditve so se vedno določene ekonomske oblike, ki narekujejo zavarovalni sistem, ker se ne more vsakdo prejemati tistega, kar potrebuje. Vsekakor je pa naša dejavnost usmerjena k temu načelu. Tako tudi zdravstvena politika svetov za zdravstvo, kot organov ljudske oblasti. Nedvomno je tudi interes organov socialnega zavarovanja isti. In prav zato, ker so interesi na obeh straneh istovetni, mislim, da bi bilo mogoče in potrebno oba organa — vsaj kar se zdravstva tiče — bolj povezati in izpeljati njuno delo, čisto tehnično, na isti tir. Saj to ne bi pomenilo drugega, kot odpraviti razne administrativne prijeme, ki smo jih bolj ali manj avtomatično prevzeli iz prejšnjih časov, ki je imelo državno zdravstvo svoje, socialno zavarovanje pa zopet svoje interese.

Da bi morali biti v tem oziru širokogrudnejši na govori te druge dejstvo: s tem da je začel neposredni proizvajalec tudi

upravljati s proizvodnimi sredstvi, se razširja njegov ekonomski interes na vse naše gospodarske dejavnosti. Na ta način pa ne more ostati še naprej neprizadet do ekonomskih problemov v zdravstvu.

Če upoštevamo ti dejstvi, potem vidimo, da so se pojavili novi materialni odnosi med zdravnikom in bolnikom, ki naj bodo sicer v vsakdanjih srečanjih individualni, vendar vedno znotraj okvirov splošne politike družbenih organov za ljudsko zdravstvo na eni in družbenih organov proizvodnje na drugi strani. S tem so postali interesi med bolnikom in zdravnikom zopet istovetni, vendar na višji ravni, kot v razredni družbi.

V tej perspektivi postaja v marsikateri kontrola socialnega zavarovanja na področju zdravstva v dosedanjem smislu odvečna, tista kontrola namreč, ki je v preteklosti odigrala bržčas važno vlogo, prav tako pa vnese lažjo bolnika in zdravnika mnogo ne ljubljenih nesporazumov, nezapiranja in nevednosti.

Prenos neposrednega interesa o načinu zdravljenja in podvzemanja preventivnih ukrepov in sploh izkoriščanja materialnih sredstev za zdravstvo na neposrednega proizvajalca oziroma na organe družbenega upravljanja v proizvodnji na eni in na družbene organe javnega zdravstva na drugi strani bi pa pomenilo pospeševanje zdravniškega dela v smislu javnega udeleževanja.

Medicina bi resnično postala sredstvo za zdravljenje delovnih ljudi.

8. Nekaj gospodarskih problemov

Bilo bi zelo neoportuno napisati, da ima javno zdravstvo preveč denarja. Da bi pa z razpoložljivimi sredstvi — ki niso majhna — dosegli lahko mnogo več, si pa upam trdit. Našel bi

v naslednjem nekaj konkretnih primerov, v katerih natančnejšo analizo se kot laik v ekonomskih, finančnih in administrativnih vprašanjih, ne bi spuščal. Imam pa vtis, da gre v zdravstvu mnogokrat za očitno neupoštevanje ekonomskih, finančnih in administrativnih pravil, ki je doseglo že takšno stopnjo, da se je to neupoštevanje začelo že maschevati nad samim medicinskim delom.

Eno osrednjih in načelnih vprašanj finančne politike, ekonomike in administracije je vloga socialnega zavarovanja v javnem zdravstvu. Vprašanje je tako važno, da ga je treba — kot že poudarjeno — posebej obdelati.

Glavni problem, ki obremenjuje našo ekonomiko, je načelo usmerjanja in neenotnega zdravljenja. Tu opazimo predvsem tri nepravde pojave. Prvič, ustvarjamo v vseh zdravstvenih ustanovah ozka grla. Ker je bolnik prisiljen iti po predpisani poti skozi zaporedje ustanov, morajo biti čakalnice polne. Izguba časa je pa ekonomska izguba. Drugič, se z omejenim postopkom povečujejo zdravniški pregledi in diagnostični postopki, ki niso poceni. Ta pojav — očiten ekonomski nesmisel — je sprožil še tretjega: vsaka ustanova si prizadeva čim bolj opremiti delovne prostore z najrazličnejšimi orodji in napravami. Zopet neracionalno izkoriščanje že razpoložljivih. Seveda se neenoten zdravstveni postopek odraža tudi v administrativnih postopkih. Zopet izguba.

Jasno je, dalje, da moramo — preko socialnega zavarovanja — plačevati vsak pregled v vsaj tej dolgi proceduri, ne glede na to, ali je bila diagnoza pravilna ali ne, ali so bili pregledi in preiskave ustne ali ne in ali so bili uvedeni terapevtski postopki učinkoviti ali ne.

Pomemben ekonomski problem je razmeščanje kadrov. Zlasti

zdravnikov. V hospitalnih ustanovah imamo dve tretjini vseh zdravnikov in v ordinacijah javne zdravstvene službe le eno tretjino. Ne le, da gre za očitno nesorazmerje, ampak razdelili smo zdravnike v bolnišnične in ambulantne. Do kakšnih posledic v strokovnem razvoju, v bolnišničnih razpoložljivih in v gospodarski privede takšna nasilna delitev, je bilo že dosti povedano. Do kopičenja zdravnikov v hospitalnih ustanovah so priveli, mimo zanimivega dela, še naslednje okoliščine: napornejše delo v ordinacijah, slabo nagajevanje, administracija in sploh vse »bolniško-blagajniški« sistem in prizvok. Namesto da bi našli zdravniki delali v ordinacijah — kot vidimo to v privatnem zdravstvu — in se s tem resnično »približali« ljudstvu, so se začeli kopiciti v bolnišnicah. Praktično smo se torej približali ljudem le z eno tretjino zdravnikov.

Kakšen nadaljnji ekonomski problem pa nastaja s takšnim razmeščanjem kadrov, nam pa postane jasno, če si ogledamo »hišni red« po bolnišnicah.

V imenu znanosti je namreč v hospitalnih sistemih onemogočeno ali vsaj oteženo samoiniciativno in individualno delo posameznih zdravnikov. (Torej diametralno nasprotno, kot na primer v privatnih sanatorijih.) Vsako delo v bolnišnicah je vezano na mnoge tradicionalne formalnosti in procedure, ki včasih ohrome za več ur delo celokupnega osebja. Na neekonomičnost hospitalnega dela vplivajo tudi osebne lastnosti, razdelitev dela in prostorov, zamotanost administrativnega dela i. dr. Kljub temu mnogokrat odvečnemu »delu« se nastavlja dnevno interval brezdela. Čakanja in iskanja. Vse to se dogaja ob istem času ko bolniki čakajo v ordinacijah javne zdravstvene službe na zdravnika (Nadaljevanje sledi)

KOLEDAR
Četrtek, 23. oktobra: Severin

Na današnji dan leta 1944 je narodnoosvobodilna vojska rešila mornarico ob osvoboditvi Novega Sada dobila prvi plovni objekt.

Dne 23. oktobra 1934 je bil začetek tako imenovane krimke vojne med Rusijo in Turčijo. Glavne bitke so bile na Krimu za rusko vojno luko Sevastopol, ki se je po dolgotrajnem obleganju slednje predala. Ta zunanepolitični poraz carizma je bil važen tudi za notranje zadeve v Rusiji sami. Brezpravni ruski kmetje so se začeli dvigati in zahtevati razne socialne reforme.

NOCNA ZDRAVNIŠKA DEŽURNA SLUŽBA ZA NUJNE OBISKI NA BOLNIŠNICI DOLINJE OD 20. DO 7. URE ZJUTRAJ OB NEDELJAH IN PRAZNIH VES DAN. Zdravstveni dom Siska:

Dr. Ježeršek Pavel, Knezova 11, tel. 21-744.

Zdravstveni dom Bežigrad: Dr. Setina Miloš, Velikovska 7 - tel. 31-281. V oddelku za zdravljenje otrok ista telefonska številka.

Zdravstveni dom Center: Dr. Podobnik Jože, Miklošičeva št. 24, tel. 38-151. Za obiske otrok ista telefonska številka.

Zdravstveni dom Vič: Dr. Jež Janez, Presernova 36-IV, tel. 32-740. Nedeljska dežurna služba v ambulanti Mirje - Trg mladinskih delovnih brigad 3. od 8-14 ure.

Zdravstveni dom Moste: Zdravstveni dom Moste, Krekova 5, telef. 31-359. V oddelku za zdravljenje otrok ista telefonska številka.

Zdravstveni dom Rudnik: Dr. Levstik-Velikovska Judita - Rudnik 80, tel. 23-282.

APZ! Zaradi pogreba prof. Ješeta se obvezno zberemo danes, 23. 10. ob 14. uri na Miklošičevi cesti št. 5a. - Odbor.

ZAPRTJE je zelo zopna bolezen, ki vam povzroča bolečine, istočasno pa odpira vrata celotni nevarni bolezni. Najučinkovitejša prirodna sredstva proti temu je redno uživanje rogarskega »Donat« vrelca. Zahtevajte ga v trgovinah pri »Mercatorju« in »Prehrani« v Ljubljani.

NEZNOSNO SRBENJE med prsti na nogah povzroča glivični lisaj. Razvoj glivičnega lisaja preprečuje »NOCIS« - Dobite ga v lekarnah in drogerijah.

ZA OBCUTLJIVO KOŽO
Rolla Vaseline
NAJBOLJŠA KREMA!

PREDAVANJA
Univerzitetni prof. dr. ing. Srdan Turk bo predaval danes ob 20. uri: Pomenstavljen račun armirano betonskih plošč pri poljubnih obtežbi (metoda intenzivne uporabe vplivnice). - Predavanje bo v dvorani

Sekretariat za gospodarstvo: Gregorčičeva ul. 25. Vabimo članke in ostale, ki se z tematiko zanimajo.

Društvo gradbenih inženirjev in tehnikov LRS
Slovensko zdravniško društvo in Pediatrska sekcija SZD vabita vse zdravnike, defektologe, oligofrenopedagoške, socialne delavce in medicinske višjih semestrov na predavanje: »Sodobni izglezi medicinske rehabilitacije razvojnopri- zadenih otrok«. Predaval bo znani strokovnjak prof. dr. Helmut Haubold iz Münchena, dne 28. okt. 1958 ob 13.30 v predavalnici Interne klinike v Ljubljani.

KONCERTI

Jutri, 24. oktobra, koncert za rdeči abnoma. Na sporedu Hayd nova kantata »Strvarjenje« ob obletnici skladateljeve smrti. Poleg zbora in orkestra SF sodelujejo solisti: Nada Vidmarjeva, Jazet Lipušček in Danilo Merlak dirigent Bogo Leskovic.

»ZMAJ«, tovarna baterij in ogeljeno-grafitnih proizvodov, Ljubljana, Smar- tinska cesta 28
sprejme:
KEMIJSKEGA TEHNIKA
Pogoj: srednja tehnična šola - kemijski oddelk s praksom.

TERMINCA
Pogoj: srednja ekonomska šola s praksom na takem ali podobnem delovnem mestu.

ELEKTRICARJA
Pogoj: izpit za kvalificirane električarje. Nastop službe takoj ali po dogovoru.

Ustne in pismene ponudbe sprejema sekretariat podjetja.
6462-R

TRGOVSKO POMOČNICE za mo- dno trgovino Non-Stop in za modno delovno taso sprejmemo. Plača po dogovoru. Nastop takoj. Naslov v ogl. odd. 24781-4

KROJASKEGA POMOČNIKA, do- brega, sprejem na hrano in stanovanje za monararno delo. Naslov v ogl. odd. 24782-5

DELAVKE za srednje teko pri- ložnostno delo potrebujemo. - Zlaganje se takoj pri: Obrtno podjetje »Embalirka«, Celovska cesta 50. 24782-5

NOVO KUHINJSKO OPREMO prodam ali zamenjam za stro- no opremo. Naslov v ogl. odd. 24783-6

ZILINER, DKW NZ 350, nebru- sen, prodam. Erjavce, Ivančna gorica 31. 24781-4

PRAZNO SOBO iščem. Za uslu- go prodam. Naslov v ogl. odd. 24782-9

STUDENT, ki plača pet mesecev čevljev, prodam. Naslov v ogl. odd. 24783-7

POZOR! Katera stranka bi spre- jela mirna zakonca na stanova- nje? Mož prestruži in čisti par- ket. Ostalo po dogovoru. Naslov v ogl. odd. 24783-8

KOSILNICO z žetveno napravo, zelo dobro ohranjeno, ugodno prodam. Naslov v ogl. odd. 24783-9

GOSPODINSKO POMOČNICO k študijskim družinam sprejmemo. Prednost imajo starejše. Lahko tudi začelnica. Plača do- bra. Javite se v »Starj lekmari- caju«. 24746-1

FRIZERSKO POMOČNICO z na- manj 3-letno prakso sprejemem. Ob takojšnjem nastopu nudim do 10.000 din nagrade. Naslov SP, Celje. 24744-1

POSREDOVANJE pri prodaji in oddaji. Naslov v ogl. odd. 24734-4

KOMISIJA za sklepanje in odpo- vedovanje delovnih odnosov pri podjetju »Ljubljanske meka- rne«. Vodovodna c. 94, razpisuje mesta za: 1. poslovedno me- sečno okrepčevalnico št. 66 - Srednja poslovedna št. 28 - Titova c. 41. 3. poslovedno prodajalnice št. 43 - Smarčinska c. 16. 4. posloved- no prodajalnice št. 22 - Albanska c. 22. - Pogoj: ad 1. in 2. vi- sokokvalificirane trgovske ali sostinske delavke ali kvalificirane delavke z daljšo prakso in obvladanjem finančno material- nega vodenja poslovalnice, ad 3. in 4. kvalificirane trgovske de- lavke z zmožnostjo samostojne- ga vodenja poslovalnice. - Za vsa štiri mesta pridejo v poštev le ženske. Nastop službe je mo- žen takoj ali po dogovoru. Pis- mene ponudbe z opisom dosega obvladovanja finančno material- nega vodenja poslovalnice, ad 3. in 4. kvalificirane trgovske de- lavke, ad 25. okt. 1958. 24732-1

OSREDNJA STUDENTSKA men- za v Ljubljani, Miklošičeva 12, razpisuje mesto samostojnega računovodje Pogoj: popolna srednja šola in strokovni izpit. Plača po ZJU. Nastop službe ta- koj ali po dogovoru. Pismene ponudbe pošljite na upravo menze. 24742-1

SOBOTO, 18. okt. ob 14. uri, sem izpustila 4000 din od glavnice po ZJU. Nastop službe ta- koj ali po dogovoru. Pismene ponudbe pošljite na upravo menze. 24742-1

PODPISANI Fric Kapus, Les- 115, preključim mojo bivšo že- no Kapus Cilko, da nisem plač- nik za njene morebitne dolgove. Kapus Cilko, Ljubljana, 24743-12

VISOKOKVALIFICIRANE in kv- alificirane avtoelektričarje ter nekvalificirane delavce, sprej- memo. Interesenti naj se javijo osebno ali pismeno na upravo podjetja »Ljubljana transport«, Ljubljana, Celovska c. 164. 24782-1

NAMESČENKA išče takojšnje na- stopitve. Večja blagajna, mate- rialnega knjigovodstva ter osta- lih pisarniških del. Ponudbe pod »Veštna« v ogl. odd. 24783-1

UPRAVNI ODBOR komunalnega podjetja Zastoj razpisuje de- lovno mesto računovodje. Po- goj: najmanj 5 let prakse v ra- čunovodstvu. Plača po tarifnem pravilniku. Rok prijave 15. dni. 24783-9

TRGOVSKO POMOČNICE za mo- dno trgovino Non-Stop in za modno delovno taso sprejmemo. Plača po dogovoru. Nastop takoj. Naslov v ogl. odd. 24781-4

KROJASKEGA POMOČNIKA, do- brega, sprejem na hrano in stanovanje za monararno delo. Naslov v ogl. odd. 24782-5

DELAVKE za srednje teko pri- ložnostno delo potrebujemo. - Zlaganje se takoj pri: Obrtno podjetje »Embalirka«, Celovska cesta 50. 24782-5

NOVO KUHINJSKO OPREMO prodam ali zamenjam za stro- no opremo. Naslov v ogl. odd. 24783-6

ZILINER, DKW NZ 350, nebru- sen, prodam. Erjavce, Ivančna gorica 31. 24781-4

PRAZNO SOBO iščem. Za uslu- go prodam. Naslov v ogl. odd. 24782-9

STUDENT, ki plača pet mesecev čevljev, prodam. Naslov v ogl. odd. 24783-7

POZOR! Katera stranka bi spre- jela mirna zakonca na stanova- nje? Mož prestruži in čisti par- ket. Ostalo po dogovoru. Naslov v ogl. odd. 24783-8

KOSILNICO z žetveno napravo, zelo dobro ohranjeno, ugodno prodam. Naslov v ogl. odd. 24783-9

GOSPODINSKO POMOČNICO k študijskim družinam sprejmemo. Prednost imajo starejše. Lahko tudi začelnica. Plača do- bra. Javite se v »Starj lekmari- caju«. 24746-1

FRIZERSKO POMOČNICO z na- manj 3-letno prakso sprejemem. Ob takojšnjem nastopu nudim do 10.000 din nagrade. Naslov SP, Celje. 24744-1

POSREDOVANJE pri prodaji in oddaji. Naslov v ogl. odd. 24734-4

KOMISIJA za sklepanje in odpo- vedovanje delovnih odnosov pri podjetju »Ljubljanske meka- rne«. Vodovodna c. 94, razpisuje mesta za: 1. poslovedno me- sečno okrepčevalnico št. 66 - Srednja poslovedna št. 28 - Titova c. 41. 3. poslovedno prodajalnice št. 43 - Smarčinska c. 16. 4. posloved- no prodajalnice št. 22 - Albanska c. 22. - Pogoj: ad 1. in 2. vi- sokokvalificirane trgovske ali sostinske delavke ali kvalificirane delavke z daljšo prakso in obvladanjem finančno material- nega vodenja poslovalnice, ad 3. in 4. kvalificirane trgovske de- lavke z zmožnostjo samostojne- ga vodenja poslovalnice. - Za vsa štiri mesta pridejo v poštev le ženske. Nastop službe je mo- žen takoj ali po dogovoru. Pis- mene ponudbe z opisom dosega obvladovanja finančno material- nega vodenja poslovalnice, ad 3. in 4. kvalificirane trgovske de- lavke, ad 25. okt. 1958. 24732-1

OSREDNJA STUDENTSKA men- za v Ljubljani, Miklošičeva 12, razpisuje mesto samostojnega računovodje Pogoj: popolna srednja šola in strokovni izpit. Plača po ZJU. Nastop službe ta- koj ali po dogovoru. Pismene ponudbe pošljite na upravo menze. 24742-1

SOBOTO, 18. okt. ob 14. uri, sem izpustila 4000 din od glavnice po ZJU. Nastop službe ta- koj ali po dogovoru. Pismene ponudbe pošljite na upravo menze. 24742-1

PODPISANI Fric Kapus, Les- 115, preključim mojo bivšo že- no Kapus Cilko, da nisem plač- nik za njene morebitne dolgove. Kapus Cilko, Ljubljana, 24743-12

VISOKOKVALIFICIRANE in kv- alificirane avtoelektričarje ter nekvalificirane delavce, sprej- memo. Interesenti naj se javijo osebno ali pismeno na upravo podjetja »Ljubljana transport«, Ljubljana, Celovska c. 164. 24782-1

NAMESČENKA išče takojšnje na- stopitve. Večja blagajna, mate- rialnega knjigovodstva ter osta- lih pisarniških del. Ponudbe pod »Veštna« v ogl. odd. 24783-1

UPRAVNI ODBOR komunalnega podjetja Zastoj razpisuje de- lovno mesto računovodje. Po- goj: najmanj 5 let prakse v ra- čunovodstvu. Plača po tarifnem pravilniku. Rok prijave 15. dni. 24783-9

TRGOVSKO POMOČNICE za mo- dno trgovino Non-Stop in za modno delovno taso sprejmemo. Plača po dogovoru. Nastop takoj. Naslov v ogl. odd. 24781-4

KROJASKEGA POMOČNIKA, do- brega, sprejem na hrano in stanovanje za monararno delo. Naslov v ogl. odd. 24782-5

DELAVKE za srednje teko pri- ložnostno delo potrebujemo. - Zlaganje se takoj pri: Obrtno podjetje »Embalirka«, Celovska cesta 50. 24782-5

NOVO KUHINJSKO OPREMO prodam ali zamenjam za stro- no opremo. Naslov v ogl. odd. 24783-6

ZILINER, DKW NZ 350, nebru- sen, prodam. Erjavce, Ivančna gorica 31. 24781-4

PRAZNO SOBO iščem. Za uslu- go prodam. Naslov v ogl. odd. 24782-9

STUDENT, ki plača pet mesecev čevljev, prodam. Naslov v ogl. odd. 24783-7

POZOR! Katera stranka bi spre- jela mirna zakonca na stanova- nje? Mož prestruži in čisti par- ket. Ostalo po dogovoru. Naslov v ogl. odd. 24783-8

KOSILNICO z žetveno napravo, zelo dobro ohranjeno, ugodno prodam. Naslov v ogl. odd. 24783-9

GOSPODINSKO POMOČNICO k študijskim družinam sprejmemo. Prednost imajo starejše. Lahko tudi začelnica. Plača do- bra. Javite se v »Starj lekmari- caju«. 24746-1

FRIZERSKO POMOČNICO z na- manj 3-letno prakso sprejemem. Ob takojšnjem nastopu nudim do 10.000 din nagrade. Naslov SP, Celje. 24744-1

POSREDOVANJE pri prodaji in oddaji. Naslov v ogl. odd. 24734-4

KOMISIJA za sklepanje in odpo- vedovanje delovnih odnosov pri podjetju »Ljubljanske meka- rne«. Vodovodna c. 94, razpisuje mesta za: 1. poslovedno me- sečno okrepčevalnico št. 66 - Srednja poslovedna št. 28 - Titova c. 41. 3. poslovedno prodajalnice št. 43 - Smarčinska c. 16. 4. posloved- no prodajalnice št. 22 - Albanska c. 22. - Pogoj: ad 1. in 2. vi- sokokvalificirane trgovske ali sostinske delavke ali kvalificirane delavke z daljšo prakso in obvladanjem finančno material- nega vodenja poslovalnice, ad 3. in 4. kvalificirane trgovske de- lavke z zmožnostjo samostojne- ga vodenja poslovalnice. - Za vsa štiri mesta pridejo v poštev le ženske. Nastop službe je mo- žen takoj ali po dogovoru. Pis- mene ponudbe z opisom dosega obvladovanja finančno material- nega vodenja poslovalnice, ad 3. in 4. kvalificirane trgovske de- lavke, ad 25. okt. 1958. 24732-1

OSREDNJA STUDENTSKA men- za v Ljubljani, Miklošičeva 12, razpisuje mesto samostojnega računovodje Pogoj: popolna srednja šola in strokovni izpit. Plača po ZJU. Nastop službe ta- koj ali po dogovoru. Pismene ponudbe pošljite na upravo menze. 24742-1

SOBOTO, 18. okt. ob 14. uri, sem izpustila 4000 din od glavnice po ZJU. Nastop službe ta- koj ali po dogovoru. Pismene ponudbe pošljite na upravo menze. 24742-1

PODPISANI Fric Kapus, Les- 115, preključim mojo bivšo že- no Kapus Cilko, da nisem plač- nik za njene morebitne dolgove. Kapus Cilko, Ljubljana, 24743-12

VISOKOKVALIFICIRANE in kv- alificirane avtoelektričarje ter nekvalificirane delavce, sprej- memo. Interesenti naj se javijo osebno ali pismeno na upravo podjetja »Ljubljana transport«, Ljubljana, Celovska c. 164. 24782-1

NAMESČENKA išče takojšnje na- stopitve. Večja blagajna, mate- rialnega knjigovodstva ter osta- lih pisarniških del. Ponudbe pod »Veštna« v ogl. odd. 24783-1

UPRAVNI ODBOR komunalnega podjetja Zastoj razpisuje de- lovno mesto računovodje. Po- goj: najmanj 5 let prakse v ra- čunovodstvu. Plača po tarifnem pravilniku. Rok prijave 15. dni. 24783-9

TRGOVSKO POMOČNICE za mo- dno trgovino Non-Stop in za modno delovno taso sprejmemo. Plača po dogovoru. Nastop takoj. Naslov v ogl. odd. 24781-4

KROJASKEGA POMOČNIKA, do- brega, sprejem na hrano in stanovanje za monararno delo. Naslov v ogl. odd. 24782-5

DELAVKE za srednje teko pri- ložnostno delo potrebujemo. - Zlaganje se takoj pri: Obrtno podjetje »Embalirka«, Celovska cesta 50. 24782-5

NOVO KUHINJSKO OPREMO prodam ali zamenjam za stro- no opremo. Naslov v ogl. odd. 24783-6

ZILINER, DKW NZ 350, nebru- sen, prodam. Erjavce, Ivančna gorica 31. 24781-4

PRAZNO SOBO iščem. Za uslu- go prodam. Naslov v ogl. odd. 24782-9

STUDENT, ki plača pet mesecev čevljev, prodam. Naslov v ogl. odd. 24783-7

POZOR! Katera stranka bi spre- jela mirna zakonca na stanova- nje? Mož prestruži in čisti par- ket. Ostalo po dogovoru. Naslov v ogl. odd. 24783-8

KOSILNICO z žetveno napravo, zelo dobro ohranjeno, ugodno prodam. Naslov v ogl. odd. 24783-9

GOSPODINSKO POMOČNICO k študijskim družinam sprejmemo. Prednost imajo starejše. Lahko tudi začelnica. Plača do- bra. Javite se v »Starj lekmari- caju«. 24746-1

FRIZERSKO POMOČNICO z na- manj 3-letno prakso sprejemem. Ob takojšnjem nastopu nudim do 10.000 din nagrade. Naslov SP, Celje. 24744-1

SPORED ZA ČETRTEK

KINO UNION: predvaja 11 del amer. ital. barv. vstavitven filma »VOJNA IN MIR«. R. B. King Vidor. Igrajo Audrey Hepburn, Henry Fonda, Mel Ferrer, Vittorio Gassman in dr. Tednik F. N. 42. Predstave ob 15, 17, 19 in 21 uri. Ob 10 uri matineja amer. barv. film »KinoScope«: »BELO PERO«. Igrata Robert Wagner in Debra Paget. Danes zadnjič!

KINO KOMUNA: franc. nemški film »SALEMSEKE CAROVNICE« (po drami Arthurja Millerja »Lov na čarovnice«) Režija Raymond Rouleau. Igrajo Yves Montand, Simone Signoret in Mylena De- mongeot. Tednik F. N. 42. Pred- stave ob 15, 18 in 21.

KINO SLOGA: amer. vohunski film »MATA HARI«. V gl. vlogi Greta Garbo. Tednik: jugoslov. franc. kratki film »CRNE RU- TE« (v Franciji je dobil Vugo- levo nagrado). Predstave ob 15, 17, 19 in 21.

KINO VIO: premiera prvega do- mačnega cinemascope filma »Km- ON SVETA«. Režija Velimir Sto- na Uro. Igrajo Zarko Mitrović, Janovica, Igrajo Zarko Mitrović, Milan Srdoč in Snežana Mihaj- lović. Predstave ob 15, 17, 19 in 21.

KINO SOCA: jugoslovanska kino- teka predvaja v okviru festiva- l »Marela Carno« francoski film »OTROCI PARADIZA« II. del. (1945 - Belli človek). Igrajo: Ar- letty, Jean Louis Barrault, Ma- rcelle Casares, Pierre Brasseur in Pierre Renoir. Predstave ob 15, 17, 19 in 21.

KINO SISKKA: jugoslov. film »ZE- NICA«. Igrata Gordana Miletić in Rade Marković. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Danes zadnjič! Predprodaja vstopnic v vseh ki- nematografih od 9-11 ure in od 14 ure dalje.

MLADINSKO KINO »LM«. Kotni- kova 8. Sovjetski film »SAMPI- OV SVETA«. Predstavi sta vsak dan ob 10 in 15.

KINO TRIGLAV: ameriški barvni film »POT V HOLLYWOOD«. - Tednik. V glavni vlogi: Doris Day, Jack Garson, Gary Cooper. Predstave ob 15, 18 in 20. Pro- daja vstopnic od 15 dalje.

LITOSTROJ: madž. film »DVA- MALEK ZADETKOV«. ob 20. - Predprodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave. Zadnjič!

VEVCE: francoski film »LJUDJE BREZ VAZNOSTI«. ob 20.

CRNUCE: japonski film »SEDEM SAMURAJEV«. ob 20.

DOMZALE: ameriški barvni film »SPANJSKI VRTNAR«. - ob 18 in 20.

KAMNIK »DOM«. mehiški film »MIDVA«. - ameriški film »PROTI VSEM PRICAM«. ob 19.

BLED: sovj. film »OD CARJA DO LENINA«. ob 20.

NOVO MESTO »K R K A«. češki barvni film »ZAOSTRITE PRO- ST«. ob 19.

KRANJ »STORŽICA«. franc. barvni film »VRNIL SE BOM V KAN- DARO«. ob 15, 18 in 26.

KRANJ »STOBODA«. amer. barv. film »DŽUBIL«. ob 19.

PTUJ: kitajski film »PREHOD PREKO REKE JANGCE«. - ob 17.30 in 19.30.

MURSKA SOBOTA: ob 17.30 in 20. ameriški film »MARTY«.

SLOVENSKO ZDRAVNIŠKO DRUŠTVO
IN STOMATOLOŠKA SEKCIJA SZD
JAVLJATA ŽALOSTNO VEST, DA JE UMRL

UNIVERZITETNI PROFESOR

dr. Leopold Ješe

SLOVENSKI ZDRAVNIKI BOMO OHRANILI SVOJEGA
VELIKEGA UCITELJA IN ZASLUŽNEGA ČLANA
V TRAJNEM IN ČASTNEM SPOMINU.
SLOVENSKO ZDRAVNIŠKO DRUŠTVO.

SVET ZA ZDRAVSTVO LRS SPOROČA ŽALOSTNO VEST,
DA JE DNE 21. OKTOBRA 1958 UMRL

CLAN PROFESORSKEGA ZBORA FAKULTETE
ZA SPLOŠNO MEDICINO IN STOMATOLOGIJO

dr. Leopold Ješe

REDNI PROFESOR IN PREDSTOJNIK
OČESNE KLINIKE

ZASLUŽNEGA AKADEMSKEGA UCITELJA
IN ZDRAVSTVENEGA DELAVCA BOMO OHRANILI
V TRAJNEM SPOMINU.

SVET ZA ZDRAVSTVO LRS.

Za vedno nas je zapustila

MARIJA TURNŠEK roj. VERŠEC

Pogreb bo v petek, 24. oktobra 1958, ob 16. uri na mestnem pokopališču v Celju.

Zalujoči: mož Franc, bančni ravatelj v pokouju; sestra Antonija, brata Vinko in Jože ter ostalo sorodstvo. Celje, 22. oktobra 1958.

Uprava Kurilnice Ljubljana in Sindikalna podruž- nica sporočata, da je nenadoma umrl naš sodelavec

ANTON JERANT

kurjač

Pokojnika bomo spremlili na njegovo zadnjo pot v četrtek, dne 23. oktobra 1958 ob 8. uri zjutraj izpred hiše žalosti v Jevnici, na pokopališču na Jančah. Ljubljana, dne 22. oktobra 1958.

U

OSREDNJI UPRAVNI ODBOR IN UPRAVA
KLINIČNIH BOLNIC V LJUBLJANI

SPOROCATA ŽALOSTNO VEST, DA JE UMRL

profesor
dr. Leopold Ješe

DOLGOLETNI PREDSTOJNIK
OČESNE KLINIKE V LJUBLJANI

VELIKEGA POKOJNIKA IN STROKOVNJAKA
BOMO OHRANILI V ČASTNEM SPOMINU!

OSREDNJI UPRAVNI ODBOR IN UPRAVA
KLINIČNIH BOLNIC V LJUBLJANI

ISKRENIM OBŽALOVANJEM JAVLJAMO, DA JE UMRL NAS
DOLGOLETNI ZASTOPNIK PODJETJA

Živko Schönlieb

NADVSE VESTNEGA IN POŽRTOVALNEGA TOVARISA BOMO
OHRANILI V TRAJNEM SPOMINU!

KOLEKTIV BELOKRANJSKE TRIKOTAŽNE INDUSTRIJE
"BETI" METLIKA

SREDI NEUMORNEGA DELA NAS JE ZAPUSTIL
NAS DOBRI PREDSTOJNIK IN UČITELJ

univerzitetni profesor
dr. Leopold Ješe

OSTAL NAM BO V SPOMINU KOT VZOR DELA
IN NESEBIČNE POŽRTOVALNOSTI.

OD DRAGEGA POKOJNIKA SE BOMO POSLOVILI
V CETRTEK, OB 15. URI, IZPRED NIKOLAJEVE VEZICE.

OČESNA KLINIKA.

Sredi dela nas je nenadoma zapustil tovariš

Franc Jager

rečni nadzornik, odlikovan z redom dela III. stopnje
Ohranili ga bomo v spominu kot požrtvovalnega
uslužbenca in dobrega tovariša.
Celje, dne 22. oktobra 1958.

Uprava za vodno gospodarstvo LRS —
sekcija za Savinjo.

Po težki bolezni nas je v cvetu mladosti nepričako-
vano zapustil vajenec zidarske stroke

JOZE JEVŠENAK
učenec II. a razreda

V sredo 22. oktobra 1958 smo ga spremili v prerani
grob v domačem kraju Frankolovem. Marljivi in pri-
ljubljeni učenec bo ostal šolskemu kolektivu svetel
vzгляд prizadevnosti ter iskrenega tovarštva.
Ljubljana, 23. oktobra 1958.

Upravi Doma in Vajenske šole
gradbene stroke v Ljubljani.

V neizmerni boli sporočam vsem
sorodnikom in znancem, da je
umrl moj ljubi najdražji mož,
brat in stric

SIMON BLAZINA

Pogreb bo v petek, 24. okt. 1958
ob 17. uri iz Frančiškove mrliške
vežice na Zalah.
Vestolazljiva žena Barica, sestra
Marija in Nežka, nečakinje in
ostali sorodniki.

Vsem sorodnikom, prijateljem in
znancem sporočamo žalostno vest,
da nas je za vedno zapustila naša
ljuba mama, stara mama

MARIJA SLABE
iz Podsmreke 41

Pogreb drage pokojnice bo v
petek 24. oktobra 1958 ob 15.30 iz-
pred Vinoceta na Viču. Do pogre-
ba leži na Zalah v Marijini mrliš-
ki vežici.

Zaluzoči: sinovi in hčerke z dru-
žinami ter ostalo sorodstvo.
Podsmreka, Ljubljana, 22. okto-
bra 1958.

Za vedno nas je dne 22.
oktobra 1958 zapustila v
81. letu starosti naša do-
bra mama, stara mama in
tašča

AMALIJA STEGU
roj. MAHKOT

vdova po veterinarskem
inšpektorju

Pogreb pokojnice bo v
petek, 24. oktobra 1958, ob
16.30 iz Jožefove mrliške
vežice na Zalah.

Zaluzoči: otroci Marica,
ing. Milan, Jožica, Lili,
Rado; vnuki Irena, Ma-
rtjaž, Janez, Metka, Dunja
in Mojca, snaha, zeti in
ostalo sorodstvo.

Ljubljana, 22. okt. 1958.

Zaključil je svojo življenjsko pot osemdesetletnik

ing. JOSIP SKOBERNE

slovenski dobrovoljec iz prve svetovne vojne
Pogreb bo doma v Sentjuriju pri Celju 23. oktobra
ob 16. uri.
Poslavljamo se njegovi vojni tovariši.

Sporočamo žalostno vest, da smo izgubili iz naše
srede dragega očeta, brata in strica

ing. JOSIPA SKOBERNETA

v 80. letu starosti po kratki bolezni. — Na zadnji poti
ga bomo spremili v četrtek, 23. oktobra 1958 ob 16. uri
na pokopališču v domačem kraju Sentjurij pri Celju.

Zaluzoči otroci: Dušan, arh. Bogdan, Helena,
dr. Zlatan z družinami, brat in sestre ter
ostalo sorodstvo.

Ljubljana, Zagreb, Celje, Sentjurij.

Sporočamo žalostno vest, da nam je umrla naša draga nadvse ljubljena
mamica, stara mama, pramamica, sestra, teta, tašča, gospa

TEREZIJA SITAR

VDOVA ZEL. ZVANIČNIKA

Pogreb drage pokojnice bo v četrtek, 23. oktobra 1958, ob 16. uri izpred
hiše žalosti, Stoženska ulica 68, na pokopališču v Stožicah.

Za njo žalujejo: hčerka MARENKA por. BRATANIC, sinova FRANC
in EDI, snaha MALČI, IRENA in MARJANCA, zet LEO BRATANIC,
sestre, vnuki in vnukinje in pravnuki ter ostalo sorodstvo.

Ljubljana, Maribor, Poljane, Gorenja vas, Hrastnik, Trst, 21. X. 1958.

Sredi neumornega dela nas je v 72. letu starosti zapustil nadvse ljub-
ljeni mož, oče, stari oče, brat, stric, svak in tast

prof. dr. LEOPOLD JEŠE

PREDSTOJNIK OKULISTIČNE KLINIKE, UNIVERZITETNI PROFESOR

Pogreb dragega pokojnika bo v četrtek, 23. oktobra 1958, ob 15. uri iz
Nikolajeve mrliške vežice na pokopališču Zale.

Prosimo tihga sožalja.

Globoko žalujejo: žena MARICA, hčerki LEA por. HAUPTMANN in
ILJANA por. OVSEC ter sestre PAVLA TEPINA, BETI HABE, POLDA,
MICI SMID z družinami in ostalo sorodstvo.

Ljubljana, Strazišče, Kranj, Naklo, Zagreb, Beograd, 21. oktobra 1958.

REKTOR UNIVERZE V LJUBLJANI

IN

DEKAN FAKULTETE ZA SPLOŠNO MEDICINO
IN STOMATOLOGIJO

NAZNANJATA

ŽALOSTNO VEST, DA JE DNE 21. OKTOBRA 1958 UMRL

dr. LEOPOLD JEŠE

REDNI UNIVERZITETNI PROFESOR IN PREDSTOJNIK
OČESNE KLINIKE

POŽRTOVALNEGA AKADEMSKEGA UČITELJA
IN ODLICNEGA ZNANSTVENIKA BOMO OHRANILI
V TRAJNEM SPOMINU

REKTOR: PROF. DR. DOLFE VOGELNIK
DEKAN: PROF. DR. MILKO BEDJANIČ

Gripa, kipovzročica blaznost

Ameriška zdravniška revija »Lancet« je pred kratkim objavila poročilo o posebnih psihozah, ki so spremljale epidemijo »azijske« gripe v nekaterih deželah.

Pet do deset dni po začetku gripe so se pri nekaterih bolnikih pokazali znaki duševne neuravnovešenosti, delirija in ekscitacije ali napadelnosti. Nekaj 15-letni deček je teden dni tožil nad hudim glavobolom. Nato je nenadoma zapustil šolo pred koncem pouka in doma kleče rotal mater, naj ga ne zapusti. Nekaj ur pozneje jo je skušal zadaviti. Takšne pojave pripisujejo zelo hudim hrbteničnim vnetjem. Preživeli bolniki so preboleli na splošno gripo brez škodljivih psihičnih posledic.

Netočna ura, ki točno teče

Kadarkoli pride tujec v Slavonko Požogo in se ozre na ozek, vendar mu domačini vsakokrat zatrjujejo, da je ura izredno točna, le da je treba znati razbrati z nje katero uro kaže. Seveda je vsakdo željan, da ga ljubimec domačin pouči, kako brati s poške ure. Gre namreč za to: na uri kaže veliki kazalec ure, manjši pa minutni.

Nov način kromiranja

Po klasičnem načinu se predmeti kromirajo z elektrodo. Kromovni ioni iz raztopine se nabirajo na predmetu, ki ga hočemo izkromirati. Energijo na ta proces daje električni tok.

Pri novem načinu kromiranja pa uporabljajo namesto elektrike — ultra zvok. Kromiranje na ta način daje trdnjšo in sijajnejšo prevleko.

Avtomatizirana prodaja klobas

Najvišja betonska zgradba v Evropi

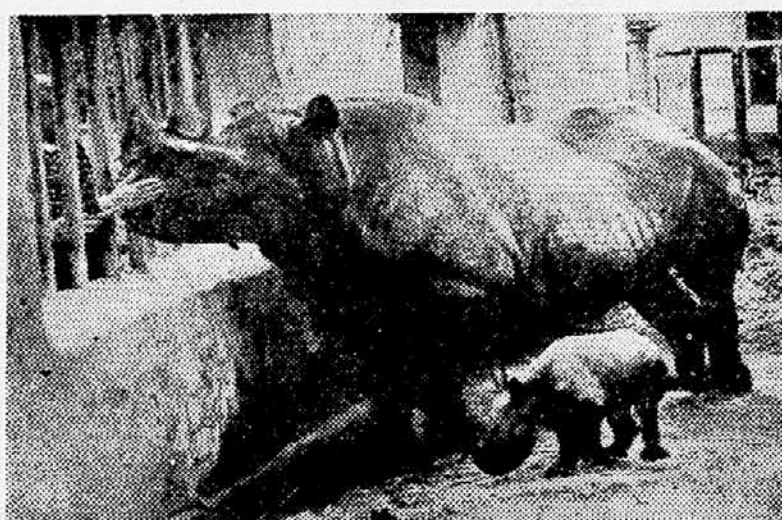
V Nemčiji so postavili v Ochsenskopfu na Bavarskem 178 metrov visok televizijski stolp. Stolp je največja betonska zgradba v Evropi in ena največjih na svetu. Premer stolpa je na dnu 22 metrov, na vrhu pa samo še 2 metra. Z vrha bodo oddajali televizijske in UKW programe.

Čaj v prahu

Cejlonskim kemikom se je posrečilo izdelati iz čajnega ekstrakta kristale, ki se v vodi raztopijo in imajo okus čaja. Morda se bo Evropa navdušila za ta čajni nadomestek, ki omogoča pripravo čaja brez težav. Kitajska, Japonska in tudi Anglija, kjer je pripravljane čaja starodaven obred, pa se s to novo iznajdbo najbrže ne bodo sprijaznile.

V ponedeljek proti večeru je nameščenka Jugoslovanske avtorske agencije v Ljubljani Anica Potokar našla v gozdovih okrog Poljske jurčka, ki je tehtal 1.69 kg (na sliki), v njegovi bližini pa še 20 dokaj velikih in okrog 10 manjših.

V živalskem vrtu v Sydneyju je prišel na svet v ujetništvu mali nosorog. Mladičko so imenovali Taronga. Ob rojstvu je tehtala 58 kilogramov.

Pokanje blča in zvočni zid

Dr. Horace Trent, ki dela v laboratoriju za raziskave ameriške mornarice, je prišel do zanimivega zaključka, da ima gib roke, ki poči z bičem, hitrost 440 m/sek. Pok biča naj bi bil posledica tega, da je s to hitrostjo prebil zvočni zid. Dr. Trent je opozoril na to, da je širjenje zvočne hitrosti odvisno tudi od nadmorske višine, temperature, vlage in še nekaterih drugih čimbenikov. Na morški gladini ob temperaturi 20 stopinj C se zvok širi s približno hitrostjo 310 m/sek.

Moški in otroci izdelujejo na tisoče raznih predmetov, okrasnih skatlic, samovarjev, posode in vaze, raznih velikosti in oblik. Obrt je v Iranu še eden najvažnejših poklicev prebivalstva. — (Foto: Unesco — Marc Riboud)

VELIKA STAVA

PO POVESTI SAMUELA SCOVILLA
RISE MIKI MUSTER

214. S palcem in kazalcem desne roke je Peter previdno poskušal uloviti eno od čebel in pazil, da ga ne bi pičila. Ze pri prvem poizkusu je imel smolo. Ulovil je čebelo in jo prijel previsoko nad zadkom. Živahna čebela je kot blisk zvila gibeno telo in ga pičila v palec. Peter je zavpil, izpustil čebelo in začel sesati boleči prst.

215. Podvojil je svojo previdnost in v kratkem času je ulovil nekaj čebel ter jih zaprl v skrinjico, ne da bi ga katera pičila. Vsaki je s smolo prilepil na telo drobec belega kokošjega puha. Prva čebela, ki jo je izpustil, se je dvignila visoko v zrak, dvakrat ali trikrat zaokrožila in izginila proti vzhodu med visokimi drevesi.

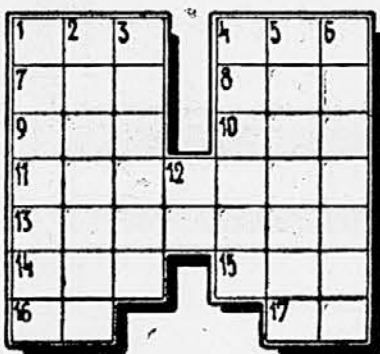

216. Peter si je zapomnil drevesa in htel k njim. Tam je izpustil drugo čebelo. Sment! Odletela je naravnost v smer, odkoder jo je bil Peter prinesel! Za njo jo je ubrala tudi tretja čebela, šele četrta se je spet obrnila proti vzhodu. Peter je stopal za njo po gozdu in pozorno ogledoval drevesa, mimo katerih ga je vodila pot.

KRIŽANKA

VODORAVNO: 1. poljedelsko orodje, 4. pravoslavni duhovnik, 7. ime skladatelja Delibesa, 8. angleško svetlo pivo, 9. očka, 10. sukanec, 11. prileten duh, 13. oseba iz Prešernovega »Kreta pri Savici«, 14. grška črka, 15. pogan, 16. ime črke, 17. začetnici slovenskega epokega pesnika.

NAVPIČNO: 1. plica, ki zelo lepo polje, 2. kemična prekapnica, 3. ost dovipja, 4. država v Srednji Ameriki (prekopi), 5. tuja ženska ime, 6. raketa, ki ob razletu poči, 12. začetnici skladatelja Hoffmannovih pripovedk.

REŠITEV TORKOVE KRIŽANKA

VODORAVNO: 1. bat, 4. Rea, 7. Bruselj, 8. Ciganka, 10. San, 11. Is, 12. at, 13. Tom, 15. lanolin, 16. kresija, 18. Ohm, 20. bal.

ŠAH

M. RINCK
»De Schaakwereld« 1935

Bel na potezi dobi

Bel: Kc1, Ta7 (3)

Črn: Kg8, Tg2, Th8 (3)

REŠITEV PROBLEMA ST. 25
1. Te1, Lg3, 4. Ke2 Kh8: 3. Kf2 in belj ujame črnega lovca.

Nemočna postava v stolu je pričela mahati z rokami hitreje in še bolj divje in nenadoma je sunkovito gibanje vrvi prenehalo, potem se je pričel tisti v stolu naglo in mirno približevati vrhnji palubi. Očitno je bilo, da so trije ali štirje možje zagrabil vrvi in jo pričeli vleči na krov. Čez rob so se iztegnile roke, da bi ga prijeli in mu pomagale na varno — a najprej bo moral čez rob poškodovani del vrvi...

Jeep se je medtem nameril vzporedno z desnim bokom ladje in vozil ob njej, jaz pa sem se na pol obrnil in si skoraj izpahnili sklepe v tilniku, da bi videl, kako se bo drama končala. Zavpil sem: »Stojte! Ne gre! Spustite mu nepoškodovani konec vrvi, da se bo prijel zanj!«

Sofer je se medtem nameril vzporedno z desnim bokom ladje in vozil ob njej, jaz pa sem se na pol obrnil in si skoraj izpahnili sklepe v tilniku, da bi videl, kako se bo drama končala. Zavpil sem: »Stojte! Ne gre! Spustite mu nepoškodovani konec vrvi, da se bo prijel zanj!«

Za en sam neskončen trenutek je ploščad obvisela v zraku; mož v delovni obleki, raztrgani kos vrvi, ki je kot bič odskočil v zrak, nevidni človek, ki je posegel po njem. Potem se je obsojena postava naglo, s smrtno gotovostjo pognala navzdol. Njene roke in noge so odvevale v drži, ki jo je zavzemala malo prej. Boriti se ni bilo več mogoče in padajoči mož je to vedel, vendar ni imel zadosti časa, pa tudi prisebnosti ne, da bi se postavil v bolj dostojanstven položaj. Samo toliko časa je imel, da je zavreščal, da je porabil vso sapo, za to, da bi še zadnjič poskusil zanikati tisto, kar je dogajalo z njim. vreščal v prodorni, strašni grozi vso pot navzdol, dokler ni njegovo počasi se vrteče telo, ki je, še vedno pripeto v viseči

stol, ki ga je vklestil v past, izginilo v dimu; ta je milostljivo pokrila trda tla suhega doka.

Tokrat sem slišal vse, tudi tleskajoči udarec, ki je udaril piko k smrtni obsodbi.

Stresel sem se po vsem telesu in se obrnil ter se skoraj zaletel v šoferja. Bil je sklonjen naprej in se davil. Šlo mu je na bruhanje.

Nagel pogled na letalonosilko — ravno o pravem času, da sem zagledal ognjeni jezik pod njenim dnom. Na tej strani ni bilo nikjer nikogar.

Enterprise je v boju proti ognju osredotočila vse sile na nasprotni, levi strani. Tam je brez dvoma bolj gorelo, a tudi tukaj je bilo kar zadosti nevarno. »Pridi!« sem zavpil in udaril bruhajočega mornarja po zadnji plati.

Ne da bi kaj dosti premišljal, sem upal, da mu bo ta neformalna krenja pomagala preboleti. Pa mu je res. Obrisal si je ustnice z rokavom belega puloverja in spet skočil v jeep, jaz pa sem naredil isto na drugi strani. Brez ovir sva prevozila tri sto jardov do majhnega poslopja. Imela sva srečo; to sicer ni bilo skladišče gasilskih priprav, pač pa postaja za izpraznjenje suhega doka, kadar je bila sila — in to je bilo skoraj prav toliko vredno. Vrata so bila zaklenjena, a moj spremljevalec je vlomil. Z blazno naglico sva pričela odvijati cevi. Dva človeka bi le zelo težko pripravila vse, kar je bilo potrebno za gašenje in pognalo črpalko, razen tega pa nisem utegnil pametno premisliti, kaj vse bi bilo treba storiti. Vse, česar sem se tedaj zavedal, je bilo to, da je oblak dima čedalje višji in večji in da ne vidim le ognja, pač pa da čutim tudi vročino, ki je puhtela od ladje.

Prvi konec cevi, sesalni konec, bo treba potopiti v vodo pristanišča — najbližji primerni kraj za to je pri vratih suhega doka. Črpalka pa je bila namenjena temu, da bi v njeni pomagala hitreje izsušiti dok, in ne sesanju vode od kod drugod. Cev je bila prekratka. Do vode je bilo še pet čevljev. Obstal sem in premišljeval, kaj bi se dalo storiti, tedaj pa sem začutil, da mi jo je potegnili iz rok neka močna roka, in zaslísal

samozavestni glas: »Hej, kapitan, privežimo nanjo še tole.«

To je bil Kohler in reči moram, da se še nikoli v življenju nisem tako razveselil kakega znanca. Na ramenu je imel kos cevi, v rokah pa nekaj čudnih kovinskih predmetov. Eden izmed njih je spojil konca obeh cevi in dve minuti pozneje smo imeli lepo, belo cev, ki je žejno pila umazano, oljnato vodo iz pristanišča.

Na to, kdo je pognal črpalko, prvi hip sploh nisem pomislil, kasneje pa je bilo vse pojasnjeno, zakaj ko smo prišli spet tja, smo zagledali Toma Schultza in prvega strojniškega pomočnika Wilsona. Črpalka je naglo sesala; v zmedu sem zagledal še nekaj znanih obrazov, ki so se poganjali v dim okrog suhega doka in nosili s seboj gasilne priprave, sekire, aparate z ogljikovim dvokisom in še kak ducat drugih predmetov. Izgubil sem se v blaznem vrtincu dogodkov. Zavedal sem se jih samo v naglem, kaleidoskopskem zaporedju posameznih odlomkov in jasno se spominjam samo enega trdnega doživljanja tega polpudnega — trenutka, ko ni bilo več ognja, ki bi ga bilo treba gasiti.

Ko sem se zbral, sem se hotel mirno pogovoriti z Jimom. Namazan je bil s črnim oljem in popolnoma premočen od umazane vode. Njegove hlače so bile do kolen prepojene z blatom z dna suhega doka, ki je pokrivalo tudi njegove čevlje. Jaz sam nisem bil dosti boljši. Sveže uniforme, ki smo jih natakli pred nekaj urami, ko smo se vrnili s križarjenja — kako dolgo je že tega! — so bile popolnoma uničene.

»Kakšen dan, kaj, Jim? Hvala bogu, da si lahko odpeljal ladjo!«

Jim se je zarežal. »Bili smo v hudičevi stiski. Ko je izbruhnil požar, je veliki žerjav ravno vzdignil mostič na palubo in ga hotel položiti daleč od ladje. Peklensko smo ga morali preprečevati, da ga je postavil nazaj k ladji.«

»Kako pa ste to naredili?«

»Ker je bil Walrus že trdno podprt, sem skočil s palube in z vrvoj v roki splaval na obalo.« Svetloba je spet plesala v Jimovih očeh in z desno pestjo je udaril v odprto levo dlan.

Edward L. Beach
Tilnik globoko!